

OPŠTINA DANILOVGRAD
Sekretarijat za urbanizam i zaštitu životne sredine

***IZVJEŠTAJ O STANJU UREĐENJA PROSTORA OPŠTINE DANILOVGRAD
ZA 2024. GODINU***

Danilovgrad, 2025.

SADRŽAJ

UVOD.....	2
Pravni osnov	2
1. Upravljanje prostorom.....	3
2. Realizacija obaveza i aktivnosti po osnovu Izvještaja za prethodnu godinu	4
2.1 Realizovane aktivnosti DOO „Vodovod i kanalizacija“ Danilovgrad.....	5
2.1.1 Detaljna hidrogeološka istraživanja terena šireg područja “Žarića Jame”, naselje Podvrh....	5
a) Rekonstrukcija hidrotehničkih instalacija u sklopu rekonstrukcije martiničkog puta.....	5
b) Manje rekonstrukcije i izgradnje u vodovodnom sistemu.....	6
2.1.1 Izrada projektne dokumentacije.....	7
2.1.2 Zanatsko – servisni poslovi	7
2.2 Realizovane aktivnosti DOO „Komunalno“ Danilovgrad.....	8
2.3 Sekretarijat za privredu i ekonomski razvoj.....	9
2.4 Realizovane aktivnosti Sekretarijata za urbanizam i zaštitu životne sredine	10
2.5 Realizovane aktivnosti Sekretarijata za imovinu, investicije i zastupanje.....	13
2.6 Realizovane aktivnosti Uprave za saobraćaj i Sekretarijata za komunalne poslove i saobraćaj	14
2.6.1 Sekretarijat za komunalne poslove i saobraćaj.....	15
Asfaltiranje puteva.....	15
Sanacija puteva i kanala.....	16
Nasipanje bankina, puteva i sanaciji udarnih rupa	17
Postavljanje horizontalne i vertikalne saobraćajne signalizacije	18
Održavanje puteva.....	19
Sanacija javne rasvjete i održavanje čistoće grada	20
Izrada projekata i elaborata.....	21
2.7 Turistička organizacija Danilovgrad.....	22
2.8 Realizovane aktivnosti CEDIS-a.....	23
2.8.1 Revitalizacija SN i NN mreže.....	25
3. Analiza sprovođenja planskih dokumenata.....	26
3.1 Organizacija, korišćenje i namjena prostora po planskim dokumentima lokalne samouprave - pokrivenost teritorije lokalne samouprave planskim dokumentima;	27
4. Sintezna karta	29
5. Osnov korišćenja zemljišta	38
5.1 Poljoprivredne površine, šumske površine, vodne površine, ostale prirodne površine, površine infrastrukture, površine za specijalne namjene, koncesiona područja, eksploataciona polja i dr. – pregled	38

5.1.1 Poljoprivredne površine	38
5.1.2 Šumske površine.....	40
5.1.3 Vodosnabdijevanje.....	41
5.1.4 Upravljanje otpadnim vodama	41
5.1.5 Mineralni resursi.....	42
5.1.6 Površine infrastrukture	43
5.1.7 Telekomunikaciona infrastruktura.....	43
5.1.8 Saobraćajna infrastruktura	43
5.1.9 Elektroenergetska insfrastruktura i potencijal.....	45
5.1.10 Površine specijalne namjene	46
6. Demografska kretanja.....	47
7. Sprovođenje podzakonskih akata.....	47
7.1 Izdati urbanističko tehnički uslovi, građevinske dozvole, upotrebne dozvole	48
8. Privremeni objekti iz nadležnosti lokalne samouprave	48
9. Sprovedene mjere i njihov uticaj na upravljanje prostorom i njegovu zaštitu	51
9.1 Mjere sprovedene u cilju podsticanja kvaliteta građenja i oblikovanja prostora	52
9.2 Uticaj mjera uređenja prostora na poljoprivredne površine, šumske površine, vodne površine, ostale prirodne površine, površine infrastrukture, površine za specijalne namjene, koncesiona područja, eksploataciona polja i dr.....	53
9.3 Građevinsko zemljište	54
9.4 Obalno područje	55
9.5 Izvorišta vode	56
9.6 Pogranična područja, manje razvijena područja	57
10. Upravljanje otpadom - prostorni aspekt, prečišćavanje otpadnih voda.....	57
10.1 Saradnja sa nadležnim organima u postupku izrade i donošenja planskih dokumenata.....	58
10.2 Broj organizovanih urbanističko-arhitektonskih konkursa.....	59
11. Zahtjevi korisnika prostora.....	59
12. Predlog mjera za unapređenje politike uređenja prostora	60

UVOD

Opština Danilovgrad nalazi se u središnjem dijelu Crne Gore čiji je geografski položaj određen koordinatama 18° 56' i 19° 18' istočne geografske dužine i 42° 28' i 42° 45' sjeverne geografske širine. Zahvata površinu od 501 km² što čini 3,6% ukupne teritorije Crne Gore. Centralni dio opštine čini Bjelopavlička ravnica koja zauzima 25% ukupne teritorije. Površina Bjelopavličke ravnice, koja većim dijelom ulazi u sastav Parka prirode "Rijeka Zeta" je 72 km². Ovaj prostor predstavlja drugu najveću ravan u Crnoj Gori. Danilovgrad se prostire na teritoriji nadmorske visine od 30 do 2 100 m n. v. Područje danilovgradske opštine spada u područja najbogatija vodom u Crnoj Gori. Glavni dio vodnog bogatstva čini rijeka Zeta i kraške podzemne vode sa lijeve i desne strane njenog dolinskog toka. Od 3500 biljnih vrsta koliko ih ima u Crnoj Gori, na području opštine ima preko 2000 biljnih vrsta, što znači da ovo područje ima izražen biljni diverzitet. Šume i šumska zemljišta na teritoriji opštine Danilovgrad obuhvataju 56.07% ukupne površine opštine.

Prostor opštine Danilovgrad i naselja podijeljena su u tri grupe:

- Bjelopavlička ravnica (naselja do nadmorske visine od oko 200 metara kojoj pripadaju jedina gradska naselja Danilovgrad i Spuž, kao i najveći broj naselja 51);
- Brdska naselja (25 naselja) u koja su svrstana naselja na nadmorskoj visini od oko 200 - 600 (650) metara;
- Planinska naselja (4 naselja) su naselja na nadmorskoj visini iznad 600 (650) metara.

Pravni osnov

Pravni osnov za donošenje Izvještaja o stanju uređenja prostora sadržan je u članu 14 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list Crne Gore", br. 64/17, 44/18, 63/18, 11/19, 82/20, 86/22 i 4/23) koji glasi:

„Ministarstvo podnosi Vladi godišnji izvještaj o stanju uređenja prostora, na usvajanje. Izvještaj o stanju uređenja prostora sadrži, naročito: analizu sprovođenja planskih dokumenata; ocjenu sprovedenih mjera i njihov uticaj na upravljanje prostorom; uticaj sektorskih politika na oblast planiranja; aktivnosti u vršenju prenijetih i povjerenih poslova; aktivnosti drugih pravnih lica na poslovima vezanim za planiranje; praćenje stanja građevinskog područja; podatke o uređenosti građevinskog zemljišta; podatke o prijavama za građenje odnosno postavljanje objekta; podatke o izdatim građevinskim dozvolama za složene inženjerske objekte; izgrađenim odnosno postavljenim objektima; kao i druge elemente od važnosti za prostor za koji se Izvještaj izrađuje. Izvještaj o stanju uređenja prostora se objavljuje u "Službenom listu Crne Gore".

Ministarstvo je dužno da izvještaj o stanju uređenja prostora objavi na internet stranici u roku od sedam dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Ovaj dokument predstavlja ključni instrument analize, evaluacije i praćenja razvoja prostornog planiranja.

Istovremeno, navedeni zakonodavni okvir nameće obavezu lokalnim samoupravama,

uključujući Opštinu Danilovgrad, da dostave Izvještaje o stanju uređenja prostora na svojoj teritoriji. Ovaj proces se sprovodi u cilju ostvarivanja transparentnosti, odgovornosti i efikasnog upravljanja prostornim resursima, s naglaskom na očuvanje životne sredine i zadovoljenje potreba lokalne zajednice.

Izvještaj se bazira na ključnim elementima stanja uređenja prostora u opštini Danilovgrad za proteklu godinu, pružajući sveobuhvatnu analizu prostornih planova, tekućih izazova i ostvarenih rezultata. Ovaj Izvještaj ima za cilj pružiti relevantne informacije i dati smjernice za dalje unapređenje prostornog planiranja na lokalnom nivou, u skladu s dugoročnim vizijama održivog razvoja.

Registar planske i tehničke dokumentacije (na web adresi: <https://lamp.gov.me/PlanningDocument/Map>) predstavlja jedinstvenu bazu podataka o važećoj planskoj dokumentaciji na teritoriji Crne Gore. Ovo web rješenje omogućava zainteresovanoj javnosti uvid u objavljenu dokumentaciju. Implementacija rješenja omogućava jednostavnu pretragu po bilo kom kriterijumu (planskom dokumentu/investitoru, katastarskoj parceli, urbanističkoj parceli i sl.) i istovremeno predstavlja „biblioteku“ planova i projekata.

Zahtjev za dostavljanje podataka o realizovanim aktivnostima je upućen Sekretarijatu za imovinu, investicije i zastupanje, Sekretarijatu za komunalne poslove i saobraćaj, Sekretarijatu za privredu i ekonomski razvoj, Sekretarijatu za društvene djelatnosti, Sekretarijatu za finansije i budžet, Sekretarijatu za lokalnu samoupravu, Sekretarijatu za poljoprivredu, vodoprivredu i ruralni razvoj Službi zaštite i spašavanja, Službi komunalne policije, Službi za unutrašnju reviziju, Službi glavnog gradskog arhitekta, Turističkoj organizaciji, JU Centar za kulturu Danilovgrad, JU Centar za dnevni boravak djece sa smetnjama u razvoju i odraslih lica sa invaliditetom, JU Umjetnička kolonija Danilovgrad, kao i lokalnim preduzećima koja gazduju infrastrukturom: DOO "Komunalno" Danilovgrad i DOO "Vodovod i kanalizacija" Danilovgrad. Zahtjev je upućen i Crnogorskom elektrodistritivnom sistemu, kao i Upravi za saobraćaj.

Ovaj Izvještaj se izrađuje u skladu sa smjericama definisanim Uputstvom o bližoj sadržini izvještaja o stanju uređenja prostora.

Sadržaj Izvještaja obuhvata analizu primjene planskih dokumenata, ocjenu efikasnosti sprovedenih mjera i njihov uticaj na upravljanje prostorom, procjenu zaštite prostora, procjenu potreba korisnika prostora i druge relevantne elemente za taj prostor.

Podaci o opštem stanju, predstavljeni su u osnovnom dijelu Izvještaja, dok su detaljni pregledi konkretnih aktivnosti prikazani u nastavku Izvještaja.

1. Upravljanje prostorom

Izrada Izvještaja o stanju uređenja prostora je u nadležnosti Sekretarijata za urbanizam i zaštitu životne sredine. Međutim, relevantni podaci za Izvještaj su dostavljeni od strane organa lokalne uprave, uključujući Sekretarijat za imovinu, investicije i zastupanje, Sekretarijat za komunalne poslove i saobraćaj, Sekretarijat za privredu i ekonomski razvoj,

Turističku organizaciju opštine Danilovgrad, kao i lokalna preduzeća koja gazduju infrastrukturom: DOO "Komunalno" Danilovgrad, DOO "Vodovod i kanalizacija" Danilovgrad. Podatke je dostavio i Crnogorski elektrodistributivni sistem i Uprava za saobraćaj.

Izveštaj o stanju uređenja prostora za 2024. godinu, u skladu sa Programom uređenja prostora za 2024. godinu sa Programom urbane sanacije, koji je usvojen na sjednici Skupštine Opštine Danilovgrad održanoj 21. 3, 26. 3. i 27. 3. 2024. godine ("Službeni list Crne Gore - opštinski propisi", broj 20/24), kao prioritetan zadatak prepoznao je aktivnosti vezane za izradu planske dokumentacije, u skladu sa smjernicama iz Prostorno urbanističkog plana (u daljem tekstu: PUP) opštine Danilovgrad.

PUP opštine Danilovgrad predstavlja osnovni razvojni dokument prostornog uređenja, koji je definisao načela prostornog uređenja, postavio ciljeve prostornog razvoja i utvrdio područja za centre, planske cjeline i zone. PUP obuhvata cjelokupan prostor opštine Danilovgrad i služi kao osnova za donošenje planskih dokumenata nižeg reda.

PUP-om su date smjernice i mjere za realizaciju plana, uključujući smjernice etapnog razvoja, prostornu organizaciju i izradu detaljnih urbanističkih planova (DUP), urbanističkih projekata (UP) i lokalnih studija lokacije (LSL). Takođe su definisane smjernice za gradnju na područjima za koja se ne predviđa izrada detaljnog urbanističkog plana, urbanističkog projekta ili lokalne studije lokacije.

PUP je usmjeren ka postizanju ravnomjernijeg teritorijalnog razvoja, racionalne organizacije prostora, zaštite resursa, unapređenju kvaliteta života, socio-ekonomskom razvoju, razvoju ruralnih područja i upravljanju prirodnim i kulturnim resursima. Takođe, PUP postavlja smjernice za zaštitu od prirodnih nepogoda, zaštitu javnog interesa i identifikaciju javnih dobara.

2. Realizacija obaveza i aktivnosti po osnovu Izveštaja za prethodnu godinu

U protekloj godini, Opština Danilovgrad predano je radila na ostvarivanju svojih ciljeva u domenu uređenja prostora, realizujući niz projekata i aktivnosti kako bi unaprijedila infrastrukturu i stvorila atraktivno i funkcionalno okruženje za svoje građane. U skladu sa prethodnim Izveštajem, brojne obaveze su ispunjene, a projekti su uspješno implementirani. Kroz ovo poglavlje i potpoglavlja detaljno se razmatra svaka aktivnost, analizirajući njihovu realizaciju u kontekstu postavljenih ciljeva i ostvarenja.

Opština Danilovgrad pokrenula je inicijativu za asfaltiranje puta Štitarica – Ružica (Sinjajevina), izradila predmjer i predračun radova i lobirala za obezbjeđivanje sredstava u iznosu od 800.052,00 €. Radove na dionici dugoj 14 km izvodilo je preduzeće DOO "Bemax", čime je značajno unaprijeđena putna infrastruktura ovog kraja.

Ovim projektom su zajednički, Opština Danilovgrad i Opština Mojkovac, doprinijele boljoj povezanosti, unapređenju uslova života lokalnog stanovništva i razvoju ovog područja. Takođe, asfaltiranje puta igra ključnu ulogu u očuvanju i revitalizaciji Sinjajevine, dok istovremeno čuva sjećanje na značajne istorijske događaje koji su oblikovali identitet Bjelopavlića i doprinijeli

kulturnom nasljeđu šireg regiona.

2.1 Realizovane aktivnosti DOO „Vodovod i kanalizacija“ Danilovgrad

U 2024. godini DOO “Vodovod i kanalizacija” Danilovgrad, u saradnji sa: Ministarstvom poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, Opštinom Danilovgrad i zainteresovanim građanima, vršilo je rekonstrukcije i dogradnje postojeće vodovodne i kanalizacione mreže, i to:

2.1.1 Detaljna hidrogeološka istraživanja terena šireg područja “Žarića Jame”, naselje Podvrh

U 2021. godini je izvršena izrada i revizija Projekta detaljnih hidrogeoloških istraživanja u naselju Podvrh. U toku 2022. godine izvršeno je bušenje dva istražno – eksploataciona bunara u naselju Podvrh. Prvi bunar je dubine 62 m, dok je drugi 65 m. U toku 2023. godine, u sušnom periodu, izvršeno je testiranje kapaciteta bunara, sa izradom Elaborata o rezultatima hidrogeoloških istraživanja u naselju Podvrh.

U 2024. godini vršene su aktivnosti na izradi Glavnog projekta za izradu pumpne stanice i vodovodne mreže u naselju Podvrh. Izvršeno još jedno uzorkovanje vode iz bušotina, čija je vrijednost 529,70 €.

a) Rekonstrukcija hidrotehničkih instalacija u sklopu rekonstrukcije martiničkog puta

U 2024. godini su nastavljeni radovi na rekonstrukciji martiničkog puta. Društvo je bilo angažovano na popravci kvarova koji su nastajali prilikom rekonstrukcije, nabavci i polaganju kanalica za obezbjeđenje propusta za polaganje budućih cjevovoda ispod puta, kao i na prespajanju potrošača na vodovodnu mrežu, dok je radove na rekonstrukciji vodovodne mreže, izgradnji šahti i izgradnji atmosferske kanalizacione mreže, shodno Ugovoru sa Opštinom Danilovgrad, izvodila firma d. o. o. „Putevi Bar“. U decembru 2024. godine na ime navedenih izvedenih radova za period do 24. oktobra 2024. godine, Izvođaču radova na martiničkom putu (firmi “Putevi Bar” d. o. o.) je ispostavljena faktura u iznosu od 39.185,25 €. Društvo je i u periodu od 24. oktobra do kraja 2024. godine bilo angažovano na istim radovima, ali faktura još uvijek nije ispostavljena Izvođaču radova. Procjenjuje se da se radi o iznosu od oko 14.500,00 €.

Tabela 1. Pregled troškova rekonstrukcije Martiničkog puta u 2024. godini

Godina	Aktivnost	Iznos €	Napomena	Ostvarenje u odnosu na planirano stanje
2024.	Nastavak radova na rekonstrukciji martiničkog puta (popravka kvarova, nabavka kanalica, prespajanje potrošača, izvođenje radova	39.185,25	Faktura za radove do 24. oktobra 2024. godine	53,7%

	firma "Putevi Bar" d. o. o.)		
2024.	Procjena za iste radove od 24. oktobra do kraja 2024. godine	14.500,00	Procjena iznosa koji još nije fakturisan

Iz naprijed navedenog zaključuje se da je ukupna investicija na martiničkom putu od strane Društva iznosila oko 53.685,25 €. Obzirom da je prethodnim Programom uređenja prostora u 2024. godini planirana investicija u iznosu od 100.000,00 €, to znači da procenat realizacije za 2024. godinu iznosi 53,7%.

b) Manje rekonstrukcije i izgradnje u vodovodnom sistemu

Tabela 2. Manje rekonstrukcije i izgradnje u vodovodnom sistemu

Naselje	Cjevovod	Prečnik (mm)	Dužina (m)
Velje Brdo	Rekonstrukcija	25	100
Velje Brdo	Rekonstrukcija	32	200
Zagorak	Rekonstrukcija	25	50
Glavica	Rekonstrukcija	40	440
Plana	Izgradnja	63	300
Jastreb	Izgradnja	40	360
Prentina Glavica	Rekonstrukcija	25	40
Prentina Glavica	Rekonstrukcija	40	40
Ždrebaonik za groblje	Rekonstrukcija	25	100
Spuž	Rekonstrukcija	40	100
Jastreb	Rekonstrukcija	63	200
Jastreb	Rekonstrukcija	40	100
Ćurilac	Rekonstrukcija	25	150
UIKS Spuž	Rekonstrukcija	40	35
UIKS Spuž	Rekonstrukcija	25	10
UIKS Spuž	Rekonstrukcija	15	4
Orja Luka	Rekonstrukcija	63	600
Jelenak	Rekonstrukcija	63	40
Jelenak	Rekonstrukcija	32	30

Vrijednost manjih rekonstrukcija i izgradnji u vodovodnom sistemu iznosila je oko 7.500,00€ i učesnici u finansiranju su bili DOO "Vodovod i kanalizacija" Danilovgrad i mještani.

2.1.1 Izrada projektne dokumentacije

U izvještajnom periodu, u 2024. godini u okviru aktivnosti vezanih za unapređenje vodovodne infrastrukture, izrađivan je Glavni projekat izgradnje vodovodne mreže u naselju Velje Brdo. Detalji o izradi projektne dokumentacije za projekat prikazani su u tabeli 4.

Tabela 3. Izrada projektne dokumentacije u 2024. godini

Aktivnost	Status
Izrada Glavnog projekta izgradnje vodovodne mreže u naselju Velje Brdo	Izrada projektne dokumentacije u završnoj fazi

Geodetsko snimanje hidrotehničkih instalacija u ulici "Lazara Đurovića"

Za potrebe izrade Glavnog projekta priključenja na gradsku fekalnu kanalizaciju vaspitno - obrazovnih ustanova u zoni ulice „Lazara Đurovića“, izvršeno je geodetsko snimanje hidrotehničkih instalacija.

Vrijednost usluga je iznosila 907,50 €. Usluge su izvršene od strane firme "Georašo" d. o. o. Danilovgrad. Navedeno je finansirano od strane DOO "Vodovod i kanalizacija" Danilovgrad.

2.1.2 Zanatsko – servisni poslovi

U izvještajnom periodu radnici DOO "Vodovod i kanalizacija" Danilovgrad su bili angažovani na sljedećim poslovima:

a) *Radovi servisa pumpnih i prepumpnih postrojenja*

Radovi na servisu pumpnih i prepumpnih postrojenja u 2024. godini iznosili su 22.088,61 € i finansirani su od strane Opštine Danilovgrad, kao i DOO „Vodovod i kanalizacija“ Danilovgrad. Tabela prikazuje troškove različitih usluga i nabavki vezanih za održavanje vodoizvorišta, pumpnih stanica i sistema za hlorisanje tokom perioda održavanja.

Tabela 4. Tabela troškova održavanja pumpnih i vodovodnih sistema

Opis	Iznos (€)
Servis hlorne pumpe u rezervoaru "Garač"	121,00
Opravka elektronike u PPS "Đurov krš"	60,02
Remont hidrofora u UIKS-u	280,72
Opravka elektronike u PPS "Centar"	33,95

Nabavka rezervnog materijala za održavanje vodoizvorišta i prepumpnih stanica	415,36
Servis opreme za hlorisanje na vodoizvorištu "Oraška Jama"	230,20
Nabavka ventilatora za pumpne agregate u PS "Brajo- vića Jama" i PS "Žarića Jama"	217,44
Remont pumpe VCV 50/6	370,26
Remont pumpe VCV 250/4	421,81
Nabavka frekventnog regulatora za PS "Brajo- vića Jama"	6.042,73 <i>(Opština Danilovgrad)</i>
Opravka elektronike u PS "Oraška Jama"	498,53
Nabavka novog nepovratnog ventila za hidrofor "Landža"	37,91
Nabavka nove pume VSP 06030/11, sa motorom VSM S6" HP12,5-9,2kW VANSAN za vodoizvorište "Viško vrela"	3.067,77
Servisiranje hlorne opreme u rezervoaru "Garač", PS "Oraška Jama" i rezervoaru "Lubovo" i obuka zapo- slenog za potrebe servisiranja sistema tečnog i gasnog hlorisanja	1.526,00
Nabavka nove pumpe VSP CC 0833/06 B Vansan, sa motorom VSM 8" 60HP-45kW Vansan	7.171,44
Opravka hlorne pumpe u rezervoaru "Garač" i PS "Oraška Jama"	519,59
Nabavka reduktora pritiska za vodovodni sistem za Donji Zagarač	145,79
Remont hidrofora u UIKS-u	348,48
Remont hlorne pumpe u PS "Viško vrela"	239,58
Opravka elektronike u PPS "Orja Luka"	33,88
Opravka elektronike za hlornu pumpu u PPS "Viško vrela", hidrofor "Centar" i za PPS "Komunica III"	306,15
UKUPNO:	22.088,61 €

2.2 Realizovane aktivnosti DOO „Komunalno“ Danilovgrad

U tabeli 6 dat je pregled izvedenih radova i vrijednosti izvedenih radova koji nijesu obuhvaćeni budžetom Opštine za 2024. godinu.

Tabela 5. Realizovane aktivnosti DOO „Komunalno“ Danilovgrad

Naziv projekta	Vrijednost ulaganja	Dinamika realizacije	Izvor finansiranja
Nabavka komunalne opreme uređaja za upravljanje otpadom za 2024. godinu	26.535,30 €	Nepokretna oprema (plastične kante) podijeljene korisnicima	EKO - FOND; DOO "Komunalno" Danilovgrad

Nabavka kontejnera zapremine 1,1 m ³ i zapremine 5m ³	15.130,00 €	Kontejneri postavljeni na svim definisanim lokacijama	DOO "Komunalno" Danilovgrad
UKUPNO:	41.665,30€		

Komunalno preduzeće sprovelo je značajne radove na obnovi putne infrastrukture, čime su unaprijeđeni saobraćajni uslovi na području opštine Danilovgrad. Asfaltirane/sanirane udarne rupe su dionice na Martinićkom putu, Orja Luka – Pješivci, Glavica – Velja Paprat, Burum – Šabov Krug, Grbe, Daljam, Donji Zagarač, Lazine, Milati, kao i put do firme „Megran“ do izlaska na Bulevar, a ukupno je ugrađeno oko 100 tona asfalta. Pored toga, sanirane su udarne rupe u naseljima Grlić, Lazine, Velja Paprat i Ćurilac, što povećava sigurnost u saobraćaju i doprinosi sigurnijem i olakšanom kretanju vozila.

Osim aktivnosti na građevinskim projektima, preduzeće je započelo proizvodnju sopstvenih kanti u radionici, koje će biti dostupne građanima po pristupačnim maloprodajnim cijenama, čime će se dodatno unaprijediti sistem upravljanja otpadom. Takođe, adaptirane su dvije kancelarije — jedna kod pogrebne jedinice, a druga se nalazi u radionici u mjestu Orašje, čime su stvoreni bolji uslovi za rad zaposlenih i unaprijeđeno poslovanje.

2.3 Sekretarijat za privredu i ekonomski razvoj

U 2024. godini uspješno su okončana 2 projekta finansirana iz IPA programa prekogranične saradnje BiH – MNE.

1. „Povećanje otpornosti zajednica za prevenciju i upravljanje rizicima – RESCOMM“

U toku implementacije projekta, sprovedeno je niz aktivnosti, a aktivnosti koje su sprovedene u 2024. godini prije okončanja projekta su:

- *Organizovane su zajedničke Pokazne vježbe – 7.144,77 EUR (bez PDV-a) (Direktorat za zaštitu i spašavanje organizovao obuku, dok je Opština Danilovgrad obezbijedila smještaj i ishranu za učesnike vježbe);*
- *Kreirani su promotivni videi i brošure „Kako reagovati u slučaju nezgoda“ – 3.900,00 EUR (bez PDV-a) i objavljen je materijal na zvaničnom youtube kanalu.*

- **U toku 2024. godine dobijeni projekti su:**

- **SuS_AGRI - Održiva poljoprivreda i klimatske promene: uticaji, strategije i akcije ublažavanja**

Period implementacije: 2024 - 2025. godina

- **PRIMES - Sprečavanje rizika od suše stvaranjem otpornih zajednica u jadransko-jonskom regionu**

Period implementacije: 2024 - 2027. godina

- **PRIMES - Sprečavanje rizika od suše stvaranjem otpornih zajednica u jadransko-**

jonskom regionu

Period implementacije: 2024 - 2027. godina

- **Naturally local - Prilagođavanje klimatskim promjenama u malim opštinama sa prirodnim rješenjima**

Period implementacije: 2025 – 2030. godina

- **DISCOVER HIDDEN ATTRACTIONS – Otkrijte skrivene atrakcije**

Period implementacije: 2025. - 2027. godina

- **Sanacija nelegalnih odlagališta biljnog, kabastog i neopasnog građevinskog otpada, odnosno divljih deponija na teritoriji opštine Danilovgrad**

Period implementacije: 2025. Godina

2.4 Realizovane aktivnosti Sekretarijata za urbanizam i zaštitu životne sredine

Sekretarijat za urbanizam i zaštitu životne sredine Opštine Danilovgrad sproveo je Javni poziv za dodjelu subvencija građanima koji žele kupiti bicikla. Ova inicijativa ima za svrhu podsticanje održive mobilnosti, smanjenje emisije štetnih gasova i unapređenje kvaliteta vazduha u našem gradu. Sredstva za subvencionisanje kupovine novih bicikala bila su obezbijeđena Odlukom o budžetu Opštine Danilovgrad za 2024. godinu.

Opština Danilovgrad subvencionisala je kupovinu 14 (četrnaest) novih bicikala u visini od 50% cijene, a najviše u iznosu do 150 eura za kupovinu bicikla.

Za ulicu Lazara Đurovića izrađen je projekat pejzažne arhitekture s ciljem unapređenja estetskog izgleda, funkcionalnosti i ekološke vrijednosti prostora. Navedeni projekti prikazani su u tabeli u nastavku.

Tabela 6. Projekti realizovani 2024. godine

Redni broj	Naziv projekta	Izvor sredstava i izvršenje u %	Iznos (€)
1.	Subvencije za kupovinu bicikala	budžet Opštine Danilovgrad (99,98 %)	1.777,70
2.	Projekat pejzažne arhitekture za ulicu Lazara Đurovića	bužet Opštine Danilovgrad	4.000,00

Do avgusta 2024. godine na snazi je bio Program privremenih objekata na teritoriji Opštine Danilovgrad (Službeni list Crne Gore – opštinski propisi, br. 034/19 od 19. 8. 2019. godine). Nakon toga pristupilo se izradi novog Programa privremenih objekata na teritoriji opštine Danilovgrad, na osnovu Odluke o izradi Programa privremenih objekata na teritoriji opštine Danilovgrad ("Službeni list Crne Gore - opštinski propisi", br. 036/24 od 10. 07. 2024) i Programskog zadatka koji je sastavni dio Odluke a kojim su određena polazna opredjeljenja Programa.

Upućena je Inicijativa za izradu Plana sanacije i pošumljavanja planine Garač, Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede i Upravi za gazdovanje šumama i lovištima Crne Gore. U mišljenju Uprave za gazdovanje šumama i lovištima Crne Gore broj 01-311/24-3576/2 od 27. 11. 2024. godine navedeno je da će organ uprave nadležan za upravljanje i gazdovanje šumama u 2025. godini izraditi sveobuhvatan plan sanacije, koji će uključiti sve površine u Crnoj Gori za koje je sanacioni plan neophodan, uključujući i planinu Garač.

Predstavnici Sekretarijata za urbanizam i zaštitu životne sredine učestvovali su u akciji sadnje Skadarskog hrasta na lokalitetu Stanjevića rupe, u parku prirode rijeka Zeta. Nekada je ovaj hrast gradio velike nizijske šume na prostoru doline rijeke Zete. Ministarstvo ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera u saradnji sa CZIP-om naredne godine planira drugu fazu projekta obnove šume skadarskog hrasta na istoj lokaciji, u cilju obezbjeđenja održivosti zasađenog sadnog materijala.

Uprava za zaštitu kulturnih dobara prihvatila je Inicijativu za uspostavljanje zaštite materijalnog dobra „Stari Danilovgrad“ koju su u ime Opštine uputile Glavna gradska arhitektica i sekretarka Sekretarijata za urbanizam i zaštitu životne sredine.

Uslove, visinu naknade, način, rokove i postupak plaćanja naknade za uređenje propisuje nadležni organ lokalne samouprave koji u našoj opštini primjenjuje odredbe dvije odluke i to:

Odluka o naknadi za urbanu sanaciju ("Službeni list Crne Gore - opštinski propisi", br. 10/21)
Odluka o naknadi za komunalno opremanje građevinskog zemljišta ("Službeni list Crne Gore - opštinski propisi", br. 45/20)

Sredstva ostvarena u 2024. godini od naknade za urbanu sanaciju iznose 12.311,24 €.
Sredstva ostvarena u 2024. godini od naknade za komunalno opremanje građevinskog zemljišta iznose 67.509,896 €.

Propisi kojima se uređuje nadležnost ovog Sekretarijata su: Zakon o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list Crne Gore", br. 064/17, 044/18, 063/18, 011/19, 082/20, 086/22, 004/23), Odluka o postavljanju odnosno građenju i uklanjanju pomoćnih objekata na teritoriji opštine Danilovgrad ("Službeni list Crne Gore - opštinski propisi", br. 042/16, 010/21), Odluka o naknadi za komunalno opremanje građevinskog zemljišta ("Službeni list Crne Gore - opštinski propisi", br. 045/20), Odluka o naknadi za urbanu sanaciju ("Službeni list Crne Gore - opštinski propisi", br. 010/21), Uredba o načinu pretvaranja posebnog i zajedničkog dijela stambene zgrade u poslovnu prostoriju, odnosno poslovne prostorije u posebni ili zajednički dio stambene zgrade ("Službeni list Crne Gore", br. 046/19), Odluka o izgradnji lokalnih objekata od opšteg interesa na teritoriji Opštine Danilovgrad ("Službeni list Crne Gore - opštinski propisi", br. 010/21), Zakon o održavanju stambenih zgrada ("Službeni list Crne Gore", br. 041/16, 084/18, 111/22, 140/22, 084/24), Zakon o svojinsko – pravnim odnosima ("Službeni list Crne Gore", br. 019/09), Zakon o procjeni uticaja na

životnu sredinu („Sl. list CG“, broj 75/18), Uredba o projektima za koje se vrši procjena uticaja na životnu sredinu („Sl. list RCG“, broj 20/07 i „Sl. list CG“ broj 47/13, 53/14 i 37/18), Zakon o slobodnom pristupu informacijama („Službeni list Crne Gore“, br. 044/12, 030/17).

Na osnovu navedenih propisa izdato je:

- Urbanističko - tehnički uslovi (opšti) - 120
- Urbanističko - tehnički uslovi za pomoćne objekte - 34
- Urbanističko - tehnički uslovi za privremene objekte - 22
- Izvod iz važeće prostorno planske dokumentacije - 330
- Pripremljeno je 12 Nacrta Odluka o određivanju lokacije sa elementima urbanističko - tehničkih uslova za izgradnju lokalnih objekata od opšteg interesa.
- Odobrenje za izgradnju lokalnog objekta od opšteg interesa - 2
- Odobrenje za upotrebu lokalnog objekta od opšteg interesa - 1
- Rješenja o legalizaciji - 23
- Rješenja o prekidu postupka zbog neriješenih imovinsko pravnih odnosa - 3
- Rješenja o prekidu postupka do donošenja Plana generalne regulacije - 28
- Rješenja o obustavljanju postupka legalizacije - 17
- Rješenja o odbijanju zahtjeva u postupku legalizacije - 2
- Rješenja o postavljanju pomoćnih objekata - 2
- Rješenja o promjeni namjene prostora - 1
- Rješenja o utvrđivanju naknade za urbanu sanaciju - 9
- Potvrda o izmirenju naknade za urbanu sanaciju - 9
- Uvjerenja o utvrđivanju naknade za urbanu sanaciju - 18
- Rješenja o utvrđivanju naknade za komunalno opremanje građevinskog zemljišta - 25
- Potvrda o izmirenju naknade za komunalno opremanje građevinskog zemljišta - 25
- Uvjerenja o utvrđivanju naknade za komunalno opremanje građevinskog zemljišta - 36

U izvještajnom periodu, shodno Zakonu o procjeni uticaja na životnu sredinu („Sl. list CG“, broj 75/18) i Uredbi o projektima za koje se vrši procjena uticaja na životnu sredinu („Sl. list RCG“, broj 20/07 i „Sl. list CG“ br. 47/13, 53/14 i 37/18) sprovedeni su postupci procjene uticaja na životnu sredinu i vezano za isto:

- 3 rješenja kojima se utvrđuje da nije potrebna izrada Elaborata procjene uticaja na životnu sredinu,
- 2 rješenja kojima se daje saglasnost na Elaborat procjene uticaja na životnu sredinu,
- 2 rješenja kojima se utvrđuje da je potrebna izrada Elaborata procjene uticaja na životnu sredinu,
- 1 rješenje o odbijanju davanja saglasnosti na Elaborat procjene uticaja na životnu sredinu,
- 159 mišljenja o potrebi ulaska u postupak procjene uticaja na životnu sredinu.

2.5 Realizovane aktivnosti Sekretarijata za imovinu, investicije i zastupanje

U ovom Izvještaju analizirane su aktivnosti realizovane u sklopu programa održavanja i izgradnje infrastrukture na području opštine Danilovgrad. Ove aktivnosti obuhvataju širok spektar projekata, od održavanja javne rasvjete i fasada na stambenim zgradama, nabavke sadnica za zelene površine, do eksproprijacije nepokretnosti radi izgradnje raskrsnica i rekonstrukcije lokalnih puteva. Tabela u nastavku sadrži pregled dostavljenih i realizovanih aktivnosti Sekretarijata za imovinu, investicije i zastupanje tokom 2024. godine.

Tabela 7. Pregled realizovanih projekata za 2024. godinu

Redni broj	Naziv projekta	Izvor sredstava i stepen realizacije	Iznos (€)
1.	Održavanje i izgradnja rasvjete u zahvatu GUR-a i seoskih područja	Budžet Opštine	99.917,64
2.	Rekonstrukcija lokalnog puta Danilovgrad – Spuž (preko Martinića), dionica 'Gorica – Burum'	Državni budžet (60% realizovano)	3.536.190,15
3.	Adaptacija puta od Potkraja do Studenog	Državni budžet (33% realizovano)	461.592,86
4.	Atmosferska kanalizacija u ulici Lazara Đurovića Adaptacija trotoara i kolovoza	Državni budžet (100% realizovano)	220.378,98
5.	Eksproprijacija nepokretnosti zbog sanacije klizišta na lokalnom putu Danilovgrad - Manastir Ostrog	Budžet Opštine (100% realizovano)	4.776,00
6.	Održavanje fasada na stambenim zgradama	Budžet opštine (100% realizovano)	67.318,77
7.	Nabavka sadnica za zelene površine	Budžet opštine	91,50
8.	Farbanje kućica za bazar	Budžet Opštine (realizovano)	968,00
9.	Izrada projektne dokumentacije i geodetskih podloga	Budžet opštine	16.181,50
10.	Izgradnja parka u Pažićima	Budžet opštine (86,50% realizovano)	77.983,47
11.	Izdaci za opremu	Budžet Opštine	4.442,28
12.	Održavanje javne infrastrukture	Budžet Opštine	4.141,61
13.	Izrada Glavnog projekta opremanja istražno-eksploatacionih bušotina sa izgradnjom vodovodne mreže u naselju Podvrh	Izrada projektne dokumentacije u završnoj fazi	6.473,00 (projekat) 1.089,00 (revizija)

14.	Izrada Glavnog projekta izgradnje vodovodne mreže u naselju Grbe	Projektna dokumentacija i revizija završena	2.178,00 (projekat) 847,00 (revizija)
15.	Izrada Projekta adaptacije atmosfere kanalizacije u ulici "Baja Sekulića"	Projektna dokumentacija završena	968,00
16.	Glavni projekat za ulicu Novice Škerovića	Projektna dokumentacija u završnoj fazi	17.800,31 (16.666,67 plaćeno od strane Zajednice Opština)
UKUPNO			4.523.338,07

2.6 Realizovane aktivnosti Uprave za saobraćaj i Sekretarijata za komunalne poslove i saobraćaj

Od strane Uprave za saobraćaj kroz programe redovnog i investicionog održavanja magistralnih i regionalnih puteva realizovana su sredstva u 2024. godini, po putnim pravcima u iznosima datim u tabeli:

Tabela 8. Realizovane aktivnosti na teritoriji opštine Danilovgrad od strane Uprave za saobraćaj

Putni pravac	Iznos (€)
Regionalni put R14 Danilovgrad - Čevo	380.701,00
Regionalni put R23 Cerovo - Bogetići - Glava Zete - Danilovgrad	158.716,00
Regionalni put R23 Danilovgrad - Spuž - Vranjske njive	54.577,00
Magistralni put M3 Nikšić - Danilovgrad (na teritoriji opštine Danilovgrad)	32.328,00
Magistralni put M3 (bulevar) Danilovgrad – Podgorica (Novo Selo)	117.973,00
Ukupno	744.295,00

2.6.1 Sekretarijat za komunalne poslove i saobraćaj Asfaltiranje puteva

Realizacija tendera na asfaltiranju puteva na teritoriji opštine Danilovgrad (Kapitalni budžet

- ukupna vrijednost radova: 296.946,69 €)

Tabela 9. Asfaltiranje puteva

Redni broj	Lokacija (dio puta)	Dužina/Površina
1	Lalevići	450m
2	Novo Selo	335m
3	Spuž	215m + 40m
4	Viš	300m
5	Glavica	90m
6	Orja Luka	32m + 95m + 21m
7	Grlić	190m + 60m + 12m
8	Kosić-Koljat	23m + 23m + 65m
9	Kosovi Lug	25m + 40m + 60m
10	Ćurilac	300m + 65m
11	Vražegrmci	180m + 40m + 200m
12	Mosori	145m + 20m + 20m + 15m + 10m
13	Vinići	50m
14	Spuž	150m
15	Plato ispred stambene zgrade Spuž (Stologlav)	749,50 m ²
16	Parking kod OŠ 'Njegoš'	345,00 m ²
17	Plato ispred osnovne škole u Novom Selu (beton)	138,30 m ²
	Ukupna vrijednost radova:	296.946,69 €

Sanacija puteva i kanala

Sanacija puteva i kanala na teritoriji opštine Danilovgrad realizovana je kroz više projekata, uključujući sanaciju dionice puteva, čišćenje atmosferskih kanala i unapređenje odvodnih sistema. Ovi radovi doprinose poboljšanju kvaliteta saobraćaja, zaštiti puteva od atmosferskih uticaja i unapređenju bezbjednosti lokalnog stanovništva.

Tabela 10. Sanacija puteva i kanala na teritoriji opštine Danilovgrad

Redni broj	Opis radova	Vrijednost (€)
1	Sanacija dionice puta između Donjeg i Gornjeg manastira Ostrog - faza II	124.752,44
		Kapitalni budžet
2	Sanacija makadamskog puta u mjestu Viš (dužina 455,90m)	33.133,85
Ministarstvo poljoprivrede		
3	Sanacija Kopito Petrovića-Rasadnik Lakić	18.382,93
4	Čišćenje atmosferskih kanala i odvoz materijala na deponiju u mjestu Filendar	786,50
5	Prekop ulice, ugradnja cijevi, zamjena tampona i ugradnja asfaltne mase u ulici 'Novice Škerovića'	2.057,00
6	Iskop atmosferskog kanala i uklanjanje viška materijala na Stadionu Braće Velašević	181,50
7	Čišćenje kanala za odvod atmosferske kanalizacije u mjestu Orašje	181,50
8	Kupvina i ugradnja cijevi za očišćene kanale	2.117,50
9	Iskop atmosferske kanalizacije sa upojnim šahtama i nasipanje u mjestu Spuž-Grbe	3.146,00
10	Prekop, kupovina i ugradnja cijev i asfalta u ulici Novice Škerovića	2.057,00
11	Rad građevinskom mašinom u mjestu Dabovići	2.326,83
12	Zatvaranje kanala kod Vodovoda	302,50
13	Usluge prekopavanja ulice u mjestu Frutak, kupovina i ugradnja cijevi	1.573,00
	Ukupna vrijednost radova:	190.998,55

Nasipanje bankina, puteva i sanaciji udarnih rupa

U okviru infrastrukturnih radova na teritoriji opštine Danilovgrad realizovani su radovi na nasipanju bankina, puteva i sanaciji udarnih rupa na više lokacija. Ovi projekti značajno doprinose bezbjednosti saobraćaja i poboljšanju uslova za lokalno stanovništvo.

Tabela 11. Radovi na nasipanju bankina, puteva i sanaciji udarnih rupa na više lokacija

Redni broj	Opis radova	Ukupna vrijednost (€)
1	Bankine na dijelu lokalnog puta Pažići - Spuž - Stologlav u mjestu Jelenak (1.800,00 m ²)	4.838,79
2	Nasipanje Mosta u mjestu Gorica	726,00
3	Bankine u ulici Grlić I (750 m ²)	3.176,25
4	Sanacija dijela puta - klizište u mjestu Kujava	1.633,50
5	Put u mjestu Dabovići	544,50
6	Put u mjestu Begovine	1.081,70
7	Put u mjestu Kruščica	1.996,50
8	Put u mjestu Orja Luka	1.452,00
9	Putni pravac Štitovo - Rekočica	1.815,00
10	Plato ispred mjesnog Doma u mjestu Daljam	1.633,50
11	Plato u mjestu Spuž iznad obale Zete	968,00
12	Proboj i nasipanje puta u mjestu Osojnik (Ministarstvo poljoprivrede)	8.954,00
13	Priključni put u mjestu Zagarač	907,50
14	Put u mjestu Bare Šumanovića	2.420,00
15	Tapmon za zatvaranje kanala preko puta Vodovod	544,50
	SANACIJA UDARNIH RUPA	
16	Sanacija udarnih rupa na lokalnom putu Pažići - Spuž - Stologlav (Martinići, Gorica - Burum) (340,84 m ²)	4.188,75
17	Ulice: Sava Burića, Blaža Mrakovića, Lazara Đurovića, Njegoševa, Dečanska, Novice Škerovića, Orja Luka, Grlić I (27 m ²)	517,27
18	Put u mjestu Ćurilac (39 m ²)	762,90
19	Put u mjestu Lazine (37,80 m ²)	724,91
20	Put u mjestu Pitoma Loza (42 m ²)	640,09
21	Putevi u mjestima Pješivci, Lazine, Ćurilac, Glavica, Martinići, Sekulići -Ljutotuk, Orja Luka	6.103,24

22	Putni pravac Novo Selo - škola Donji Zagarač (57 m ²)	833,08
23	Put manastir Ždrebaonik (52 m ²)	819,89
24	Put u mjestu Begovine (36 m ²)	686,31
25	Putni pravac Orja Luka - Frutak (62 m ²)	889,35
26	Putni pravac Orja Luka - Pješivački do	2.979,62
27	Putni pravac Glavica - Orja Luka	1.598,53
28	Putni pravac Kujava - Tunjevo (58 m ²)	853,05
29	Putni pravac Grbe - Grabovica (128 m ²)	1.592,36
30	Pripremni radovi: širenje krivina, zasijecanje stijenske mase Podkraj - Studeno, uređenje platoa kod česme u Slatini	8.470,00
31	Putni pravac Bandići - Mokanje (58 m ²)	889,35
32	Putni pravac Daljam - Mareza (60 m ²)	871,20
33	Za sanaciju - upotreba valjka Željeznička stanica - Ostrog	484,00
34	Putni pravac Mijokusovići - Dabovići (118 m ²)	1.320,11
35	Asfaltna masa i ispitivanje asfalta	14.248,21
	Ukupna vrijednost radova:	82.163,96

Postavljanje horizontalne i vertikalne saobraćajne signalizacije

U cilju poboljšanja bezbjednosti saobraćaja na teritoriji opštine Danilovgrad, realizovani su projekti postavljanja horizontalne i vertikalne saobraćajne signalizacije. Ovi radovi uključuju postavljanje zaštitnih stubića, kao i nabavku i ugradnju putne opreme.

Tabela 12. Projekti postavljanja horizontalne i vertikalne saobraćajne signalizacije

Redni broj	Opis radova	Vrijednost (€)
1	Zaštitni stubići na javnoj površini i trotoarima u dijelu kružne raskrsnice kod Doma zdravlja (90 komada)	2.069,10
2	Zaštitni stubići na trotoaru ispred OŠ 'Njegoš' u Spužu (15 komada)	344,85
3	Nabavka i postavljanje - ugradnja vertikalne signalizacije i putne opreme na području opštine Danilovgrad	21.269,50
	UKUPNO	23.683,45

Održavanje puteva

U okviru radova na održavanju puteva, realizovani su projekti krčenja šiblja i niskog rastinja, čišćenja odrona, kao i zamjene dijela talpi na mostu.

Tabela 13. Održavanje puteva

Redni broj	Opis radova	Vrijednost (€)
1	Krčenje šiblja i niskog rastinja na lokalnom putu manastir Ostrog - manastir Ždrebaonik (17,3 km)	3.980,90
2	Krčenje šiblja i niskog rastinja na putnom pravcu Podostrog - Dabovići (5 km)	3.630,00
3	Čišćenje odrona na dijelu lokalnog puta manastir Ostrog - manastir Ždrebaonik u mjestu Kupinovo	240,00
4	Čišćenje odrona na dijelu lokalnog puta manastir Ostrog - manastir Ždrebaonik u mjestu Sokoline	240,00
5	Čišćenje sitnih odrona na cijeloj dužini lokalnog puta manastir Ostrog - manastir Ždrebaonik	240,00
6	Čišćenje snijega na dijelu lokalnog puta Gorica - Poljica sa krakom za Studeno	600,00
7	Zamjena dijela talpi na mostu u mjestu Dobro polje	665,50
	UKUPNO	9.356,40

Sanacija javne rasvjete i održavanje čistoće grada

U okviru radova na unapređenju infrastrukture realizovana je sanacija javne rasvjete, uključujući nabavku i montažu elektro - opreme. Takođe, sprovedeni su radovi na održavanju čistoće grada i uređenju javnih površina radi poboljšanja kvaliteta života građana.

Tabela 14. Sanacija javne rasvjete i održavanje čistoće grada

Redni broj	Opis radova	Vrijednost (€)
1	Razvodno - komandni ormari javne rasvjete (1 komad)	1.550,00
2	Betoniranje postolja za elektro - razvodni orman	72,60
3	Montaža dva AB stuba, kablovi i svjetiljke	834,90
4	Nabavka opreme za rasvjetu (kablovi, svjetiljke, stezaljke, nosači)	9.671,41
5	Održavanje, transport i ugradnja elektro opreme	9.053,89
6	Održavanje čistoće grada i uređivanje javnih površina	404.310,59
7	Nabavka, izrada i postavljanje komunalnog mobilijara na dijelu trotoara duž magistralnog puta M-3 (na dionici od kružne raskrsnice u mjestu Grlić do kružne raskrsnice u mjestu Bralenovica	4.174,50
5	Održavanje, transport i ugradnja elektro opreme	9.053,89
6	Održavanje čistoće grada i uređivanje javnih površina	405.510,59
7	Usluge transporta otpada	435,60
8	Po ugovoru asignacija za Deponiju	25.217,38
9	Nabavka, izrada i postavljanje komunalnog mobilijara na dijelu trotoara duž magistralnog puta M-3 (na dionici od kružne raskrsnice u mjestu Grlić do kružne raskrsnice u mjestu Bralenovica	4.174,50
	UKUPNO	446.849,46

Izrada projekata i elaborata

U okviru planskih aktivnosti opštine Danilovgrad, izrađeni su projekti i elaborati koji se odnose na sanaciju nelegalnih deponija, uređenje površina, adaptaciju lokalnih puteva i saobraćajnu signalizaciju. Ovi projekti predstavljaju osnov za dalje infrastrukturne radove i unapređenje javnih prostora.

Tabela 15. Projekti i elaborati

Redni broj	Opis projekta/elaborata	Ukupna vrijednost (€)
1.	Projekat sanacije nelegalnih odlagališta otpada odnosno divljih deponija na teritoriji opštine Danilovgrad	1.815,00
2.	Ugovor o reviziji glavnog projekta ulice Novice Škerovića	3.872,00
3.	Konsultantske usluge rekonstrukcije puta Pažići - Spuž - Stologlav	1.694,00
4.	Projekat uređenja površine duž ulice Lazara Đurovića	1.936,00
5.	Elaborat adaptacije lokalnog puta L-6 sa krakom nekategorisanog puta od Dabovića do Glave Zete	6.655,00
6.	Izrada (izmjena i dopuna) tehničke dokumentacije - glavni projekat saobraćajne signalizacije u užem jezgru Danilovgrada	3.388,00
	UKUPNO	19.360,00

*Ukupno ostvarenje Sekretarijata za komunalne poslove i saobraćaj za 2024. godinu iznosilo je **1.069.358,51 €***

2.7 Turistička organizacija Danilovgrad

U skladu sa Programom uređenja prostora opštine Danilovgrad za 2024. godinu sa Programom urbane sanacije ("Službeni list Crne Gore" - opštinski propisi, broj 020/24) Turistička organizacija Danilovgrad realizovala je sve planirane aktivnosti i uvela nove pro- gramske sadržaje koji su takođe realizovani.

Tabela 16. Pregled sprovedenih programa i aktivnosti TO Danilovgrad

Naziv aktivnosti	Rok	Real-izovano	Izvor finansiranja	Vrijednost ulaganja
Osposobljavanje info - punktova za ljetnju turističku sezonu	II kvartal	100%	TO Danilovgrad	300,00 €
Registracija dolazaka i ostvarenih noćenja turista, putem RB90 sistema	U kontinuitetu	100%	/	/
Izrada propagandnog materijala	U kontinuitetu	100%	TO Danilovgrad	1.000,00 €
Novogodišnji bazar 2023 - 2024	IV kvartal	100%	Sponzorstva, budžet Opštine i TO	13.950,00 €
Prolječni bazar	II kvartal	100%	Sponzorstva, budžet Opštine i TO	9.905,87 €
Dani Svetog Vasilija Ostroškog	II kvartal	100%	Budžet TO	800,00 €
Vinom obojen Danilovgrad	II kvartal	100%	Sponzorstva, budžet Opštine i TO	U sklopu prolječnog bazara
Noć tvrđava	II kvartal	100%	/	/
Katunske sportske igre	III kvartal	100%	Sponzorstva, budžet TO	4.476,65 €
Bjelopavličke sportske igre	III kvartal	100%	Budžet Opštine i TO	700,00 €
Kajakaška regata	III kvartal	100%	Budžet Opštine i TO	600,00 €
Igre stare Crne Gore	III kvartal	100%	Budžet Opštine i TO	320,53 €
Spuško ljeto	III kvartal	100%	Budžet Opštine i TO	3.290,00 €
Akcija čišćenja rijeke Zete	II kvartal	100%	Budžet TO	200,00 €
Dani Daljma	III kvartal	100%	Budžet TO	500,00 €
Manifestacij "Rijekom Zetom"	III kvartal	100%	Sponzorstva, budžet Opštine i TO	13.916,76 €
Sač fest	III kvartal	100%	Budžet Opštine i TO	600,00 €
Uređenje skakaonice na kupalištu	III kvartal	100%	Budžet TO	800,00 €

Dani divljeg šipka-Zagarač	IV kvartal	100%	Budžet TO	507,00 €
Postavljanje table za potrebe info - punkta	III kvartal	100%	Budžet TO	1.200,00 €
Memorijalna utakmica Željko Jovanović	IV kvartal	100%	Budžet TO	2.375,89 €
Planinarska staza	IV kvartal	100%	Budžet TO	700,00 €
Postavljanje šahovskih stolova	III kvartal	100%	Budžet TO	1.189,00 €
Mural na fasadi zgrade	III kvartal	100%	Budžet TO	900,00 €
UKUPNO:				58.231,70 €

Ukupan iznos sredstava utrošenih u 2024. godine za realizaciju projekata i aktivnosti koji se tiču uređenja prostora na teritoriji opštine Danilovgrad, a od strane opštinskih organa i preduzeća i to: DOO "Vodovod i kanalizacija" Danilovgrad, DOO "Komunalno" Danilovgrad, Sekretarijata za urbanizam i zaštitu životne sredine, Sekretarijata za imovinu, investicije i zastupanje, Sekretarijata za komunalne poslove i saobraćaj i Turističke organizacije Danilovgrad, iznosi 5.783.097,09 €.

Od strane Uprave za saobraćaj kroz programe redovnog i investicionog održavanja magistralnih i regionalnih puteva realizovana su sredstva u 2024. godini, po putnim pravcima u ukupnom iznosu od 744.295,00 €

2.8 Realizovane aktivnosti CEDIS-a

U 2024. godini na području opštine Danilovgrad su kroz investicione projekte realizovana ulaganja ukupne vrijednosti 618.396,00 €, od toga je kroz projekat Revitalizacije 10kV i NN mreže uloženo 518.943,00 €, kroz izmještanje elektroenergetske infrastrukture uloženo je 60.118,00 €, a kroz ostale pojedinačne Investicije uloženo je 39.335,00 €. Sve cijene su prikazane bez PDV-a. U tabeli 19 dat je prikaz investicionih projekata okončanih u 2024. godini.

Tabela 17. Pregled investicionih projekata koji su realizovani

Naziv Investicije	Ukupna vrijednost investicije (€)
Ugradnja Reklozera na DV 10 kV Jelenak	91.450,00
Zamjena postojećeg užeta DV 35kV „TS 110/35kV Danilovgrad – TS 35/10kV Danilovgrad“ na dionici od TS 110/35 Danilovgrad do stubnog mjesta br. 7 u pravcu TS 35/10kV Danilovgrad	13.739,00
Ukupno:	105.189,00

U prethodnoj godini otpočeta je ili nastavljena realizacija određenog broja investicionih

projekata, a pregled aktivnosti na istim prikazan je u tabeli 8. Ukupna planirana vrijednost ovih investicionih projekata iznosi 388.642,00 €. Aktivnosti na realizaciji svih navedenih projekata biće nastavljene i tokom 2025. godine.

Tabela 18. Pregled aktivnosti na investicionim projektima koji su u toku

Naziv investicije	Planirana vrijednost investicije (€)	Status
Izgradnja podzemnog voda 10kV kabl Bjeluši	9.900,00	Završena izrada i revizija projektne dokumentacije. Riješeni IPO za izgradnju. Potpisan ugovor sa izvođačem radova. U toku pribavljanje građevinske dozvole.
Izgradnja NDTs 10/0,4 kV 2x630 kVA "Trgomen-Nova" sa uklapanjem u VN mrežu, Bandići	81.000,00	Pribavljeni UTU. Završena izrada i revizija projektne dokumentacije. Riješeni IPO za gradnju. Potpisan ugovor sa stručnim nadzorom. U toku pribavljanje građevinske dozvole.
Izgradnja STS 10/0,4 kV Baloče 2 sa uklapanjem u VN i NN mrežu – Komani, Danilovgrad	25.000,00	Završena izrada i revizija projektne dokumentacije. Riješeni IPO. Potpisan ugovor sa vršiocem stručnog nadzora, u toku javne nabavke za izvođenje radova. U toku pribavljanje građevinske dozvole.
Izgradnja TS 10/0,4kV, 1(2)x630kVA "Grlić 2" sa uklapanjem u VN mrežu	152.150,00	Završena izrada projektnog zadatka. Pribavljena Odluka o lokaciji. U toku izrada projektne dokumentacije.
Izgradnja STS 10/0,4 kV "Gruda 2" sa priključnim 10kV vodom	65.050,00	Završena izrada projektnog zadatka. Pribavljena Odluka o lokaciji. U toku izrada projektne dokumentacije.
Izgradnja STS 10/0,4kV 100kVA "Kujava - Nova" sa priključnim 10kV vodom	21.000,00	Završena izrada projektnog zadatka. U toku pribavljanje Odluke o lokaciji. U toku odabir projektanta i revidenta.
Zamjena STS "Livade Bandića2" sa novom STS "Livade Bandića2" (1x250kVA) sa uklapanjem	29.500,00	Pribavljena Odluka o lokaciji. Završena izrada projektne dokumentacije. U toku rješavanje IPO.
Izgradnja podzemnog voda 10 kV za MBTS "Lalevići" sa DV 10KV "Slap"	5.042,00	Završena izrada projektnog zadatka. U toku pribavljanje Odluke o lokaciji.
Ukupno:	388.642,00€	

2.8.1 Revitalizacija SN i NN mreže

Projekat Revitalizacije SN i NN mreže otpočeo je 2019. godine i kroz njega je u elektrodistributivnu mrežu Danilovgrada tokom 2024. godine uloženo ukupno **518.943,00 €**, od čega za:

- revitalizaciju 10 kV dalekovoda **232.061,00 €**,
- revitalizaciju niskonaponskih mreža **240.405,00 €** i
- revitalizaciju stubnih trafostanica **46.476,00 €**.

Objekti koji su bili predmet Revitalizacije tokom 2024. godine su:

DV 10kV Bralenovica	TS 10/0,4kV Pržine	TS 10/0,4kV Burum
DV 10kV Novo Selo	TS 10/0,4kV Bregovi Mijovića 1	TS 10/0,4kV Komunica 1
DV 10kV Jelenak	TS 10/0,4kV Čelija Piperska	TS 10/0,4kV Komunica 2
	TS 10/0,4kV Gostilje 1	TS 10/0,4kV Kula Mosori
NNM TR Donje Šume	TS 10/0,4kV Kula Lakića	TS 10/0,4kV Kuline
NNM TR Široke Lazine	TS 10/0,4kV Orja Luka	TS 10/0,4kV Lije
NNM TR Donje Selo	TS 10/0,4kV Slatina	TS 10/0,4kV Novo Selo 2
NNM TR Komunica 1	TS 10/0,4kV Velje Brdo	TS 10/0,4kV Pištet
NNM TR Lazine Spomenik	TS 10/0,4kV Vinići	TS 10/0,4kV Plana
NNM TR Novo Selo 1	TS 10/0,4kV Viš	TS 10/0,4kV Srednja Glavica 1
NNM TR Pržine	TS 10/0,4kV Ždrebaonik 1	TS 10/0,4kV Stanjevića rupa 1
NNM TR Suk 1	TS 10/0,4kV Ždrebaonik 2	TS 10/0,4kV Stanjevića rupa 2
NNM TR Bandići	TS 10/0,4kV Bandići	TS 10/0,4kV Strahinjčići
NNM TR Studeno-Bunari	TS 10/0,4kV Begovine 2	TS 10/0,4kV Suk 1

Cedis je realizovao i aktivnosti na izmještanju elektroenergetske infrastrukture u putevima (saobraćajnicama, magistralama). Kroz navedene aktivnosti uloženo je ukupno 60.118,00 € od čega:

- Na izmještanja elektroenergetske infrastrukture u zoni rekonstrukcije magistralnog puta M18 Podgorica - Danilovgrad 2.727 €.
- Izmještanje niskonaponske mreže usljed rekonstrukcije lokalnog puta L3 Pažići - Spuž - Stologlav - (Danilovgrad - Spuž preko Martinića - faza III) 57.391,00 €.

3. Analiza sprovođenja planskih dokumenata

Prostorno-urbanistički plan opštine Danilovgrad se radi za vremenski horizont od 10 godina, odnosno do 2020. godine sa smjernicama za postplanski period (do 2025. godine). Prostorno-urbanističkim planom je obuhvaćena cjelokupna teritorija opštine Danilovgrad u administrativnim granicama. Površina Opštine je 501 km², administrativno podijeljena na 35 KO (KO Bandići; KO Bare; KO Brijestovo I; KO Brijestovo II; KO Ćurčići; KO Ćurilac; KO Danilovgrad; KO Donji Zagarač; KO Glavica; KO Glizica; KO Gorica; KO Gornji Zagarač; KO Gostilje I; KO Gostilje II; KO Grbe; KO Grlić; KO Jastreb; KO Jelenak; KO Kosić; KO Kujava; KO Martinići; KO Međeđe I; KO Međeđe II; KO Novo Selo; KO Pažići; KO Podglavice; KO Podkraj; KO Ržišta; KO Slap; KO Slatina I; KO Slatina II; KO Spuž; KO Vrela; KO Zagorak i KO Zagreda) u okviru kojih ima 80 naselja, organizovanih u 15 mjesnih zajednica (Danilovgrad I, II, III, Orja Luka, Vražegrmci, Slap, Mosori, Gorica, Jelenak, Gostilje, Spuž, Novo Selo, Kosovi Lug, Bandići, Zagarače). Položaj opštine Danilovgrad je vrlo povoljan. Na jugu se graniči sa Glavnim gradom Podgoricom (oko 60,6 km granice), na jugozapadu i zapadu sa Prijestonicom Cetinje (oko 15,7 km granice), na zapadu i sjeveru sa opštinom Nikšić (orijentaciona dužina granice od oko 63,7 km) i na sjeveroistoku sa opštinom Kolašin (oko 14,5 km granice). Ukupna dužina granice opštine Danilovgrad iznosi 154,5 km².

Sekretarijat za urbanizam i zaštitu životne sredine vrši poslove kao što su: rješavanje po zahtjevu za izdavanje urbanističko - tehničkih uslova za izgradnju i rekonstrukciju objekata, na osnovu DUP-a, UP-a i lokalnih studija lokacija, kao i izdavanje urbanističko - tehničkih uslova za izgradnju i rekonstrukciju po opštim smjernicama iz PUP-a, izdavanje izvoda iz planskih dokumenata, utvrđivanje uslova za postavljanje privremenih objekata na javnim površinama i zemljištu u privatnoj svojini, rješavanje po zahtjevima za izgradnju pomoćnih objekata, rješavanje po zahtjevima za izgradnju lokalnih objekata od opšteg interesa, sprovođenje postupka legalizacije bespravno podignutih objekata, pokretanje postupka izrade stručne podloge - studije zaštite za proglašenje određenih kategorija prirodnog dobra, pripremanje lokalnih planova zaštite životne sredine, praćenje i sprovođenje zakona kojima se reguliše zaštita prirode i životne sredine, a iz nadležnosti su lokalne uprave, učestvovanje u postupku pripreme i izrade planova i programa iz oblasti zaštite životne sredine, sprovođenje postupka proglašavanja zaštićenih prirodnih dobara i stvaranje uslova za rad na zaštićenim objektima prirode.

3.1 Organizacija, korišćenje i namjena prostora po planskim dokumentima lokalne samouprave - pokrivenost teritorije lokalne samouprave planskim dokumentima;

Danilovgrad je urbanistički koncipiran centralno sa tendencijom širenja po radijalno postavljenim pravcima. Ovi pravci se poklapaju sa glavnim putnim pravcima koji Danilovgrad povezuju sa ostalim naseljima u opštini. Prije svega, ističu se putni pravci koji iz centra grada vode prema Podgorici i Nikšiću i putni pravac prema Čevu, veza sa magistralnim putem Podgorica – Nikšić. Prostor zahvata Generalnog urbanističkog rješenja, u sjevernom dijelu,

po pravcu istok -zapad, presijeca željeznička pruga Podgorica – Nikšić. Po istom pravcu prostire se rijeka Zeta, koja kroz zahvat plana meandrira u ukupnoj dužini od 6.2 km. Centralni dio zahvata plana sa sjeverne strane je određen starim putem od Danilovgrada prema Nikšiću, odnosno Podgorici, a sa južne strane magistralnim putem Podgorica – Nikšić. U centralnoj gradskoj zoni skoncentrisane su sve funkcije javnog i komercijalnog karaktera. Od centra prema rubu grad se linearno prostire uz putne pravce sa najvećom koncentracijom između magistralnog puta i starog puta od Danilovgrada prema Podgorici odnosno Nikšiću i na potezu između rijeke Zete i pruge Nikšić – Podgorica prema Pažićima. Privredne djelatnosti su skoncentrisane u Pažićima i uz Magistralni put Podgorica – Nikšić gdje se uočava tendencija intenzivnije gradnje. Poljoprivredne površine se prostiru pored rijeke Zete kao i u jugoistočnom dijelu zahvata.

Planiranjem prostora se smatra praćenje stanja u prostoru, izrada i donošenje planskih dokumenata i sprovođenje planskih dokumenata.

Prostorno – urbanističkim planom opštine Danilovgrad, koji je po hijerarhiji najvažniji lokalni planski dokument, planiran je prostor opštine Danilovgrad.

Ostali lokalni planski dokumenti su planovi nižeg reda (DUP, UP i LSL), izrađuju se u skladu sa smjernicama iz PUP-a i detaljno razrađuju uslove gradnje i uređenja pojedinih zahvata u prostoru, naročito u odnosu na njihovu namjenu, položaj, veličinu, opšte smjernice, oblikovanja i način priključivanja na javnu, komunalnu i drugu infrastrukturu, te određuju mjere za zaštitu prirodnih i drugih vrijednosti propisanih Zakonom.

Tokom izrade svih planskih dokumenata posebna pažnja posvećuje se planiranju građevinskih područja naselja, racionalnom korišćenju poljoprivrednog zemljišta, odnosno onemogućavanju korišćenja kvalitetnog zemljišta u nepoljoprivredne svrhe, zaštiti vodoizvorišta, šuma, prirodnih i kulturnih dobara, te realizaciji mjera zaštite prostora i problematici odlaganja otpada.

Može se konstatovati da je organizacija, korišćenje i namjena prostora opštine Danilovgrad usklađena kroz do sada usvojena planska dokumenta, te se na istima, a u skladu sa postojećim potencijalima i prioritetima razvoja, bazira razvoj opštine i unapređuje kvalitet života građana.

Prostorni plan opštine Danilovgrad („Sl. list RCG - opštinski propisi“, br. 24/07) donesen je 2007. godine, u površini od 501 km² i istim su uvažene geografske, ambijentalne i funkcionalne cjeline opštine, te definisane zone od prioritetnog značaja za razvoj ove opštine.

Skupština opštine Danilovgrad, na sjednici održanoj dana 28. 3. 2014. godine donijela je Odluku o donošenju Prostorno urbanističkog plana opštine Danilovgrad (“Službeni list Crne Gore – opštinski propisi”, broj 012/14).

Opština Danilovgrad je 2008. godine donijela Generalni urbanistički plan Danilovgrada („Sl. list CG - opštinski propisi“, br. 31/08) u površini od 841,5 ha.

Urađen je na nivou detaljnog urbanističkog plana i na osnovu njega je moguće izdavanje zakonom propisane dokumentacije za građenje objekata.

Organizacija prostora u okviru Generalnog urbanističkog plana Danilovgrad je zasnovana na

formiranju jedinstvenog naselja i uspostavljanju urbanističkog reda u okviru jasno definisanih zona. U planu su definisane pretežne namjene, kao i mogući sadržaji i funkcije koji se u okviru pretežne namjene mogu javiti, pri čemu se postiže maksimalna fleksibilnost u prostoru.

Lokalna studija lokacije, za područje za koje nije predviđena izrada detaljnog urbanističkog plana i urbanističkog projekta, donesena je u skladu sa članom 28 Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata i odnosi se na Lokalnu studiju lokacije za katastarske parcele broj 1147 i 1148 KO Jastreb „Far Mont“ („Sl. list CG - opštinski propisi“, br. 31/08), koja obuhvata prostor površine 12.060 m², čija je namjena proizvodnja, konfekcionisanje ljekova, otkup i prerada ljekovitog i aromatičnog bilja, šumskih plodova, kao i savremeni distributivni centar.

Lokalna studija lokacije na katastarskoj parceli broj 1950 KO Glavica u Danilovgradu, za vjerski objekat Hram „Sveta Petka“, („Sl. list Crne Gore - opštinski propisi“, br. 39/15) obuhvata prostor površine 3.640m².

Detaljni urbanistički plan „Danilovgrad - Centar“, („Službeni list Crne Gore-opštinski propisi“, broj 29/15) obuhvata prostor površine 57 ha.

Detaljni urbanistički plan „Ostrog-Glava Zete“, („Službeni list Crne Gore-opštinski propisi“, broj 39/15) obuhvata prostor površine 145 ha.

Detaljni urbanistički plan „Spuž“, („Službeni list Crne Gore-opštinski propisi“, broj 39/15) obuhvata prostor površine 49 ha.

Izmjene i dopune Odluke o donošenju Detaljnog urbanističkog plana "Spuž" („Sl. list CG-opštinski propisi“ br. 36/18) obuhvata prostor površine 3.778 m².

Konkurs za urbanističko-arhitektonsko idejno rješenje poslovnog objekta u zahvatu Detaljnog urbanističkog plana „Danilovgrad - Centar“, na katastarskim parcelama broj 510/2, 510/4, 510/8, 510/9 i 510/10, KO Danilovgrad u Danilovgradu, („Službeni list Crne Gore - opštinski propisi“, br. 021/17 od 15. 05. 2017).

Prostorno - urbanističkim planom opštine Danilovgrad („Sl. list CG-opštinski propisi“ br. 12/14), kao lokalnim planskim dokumentom najvećeg reda su određeni ciljevi i mjere prostornog i urbanističkog razvoja opštine.

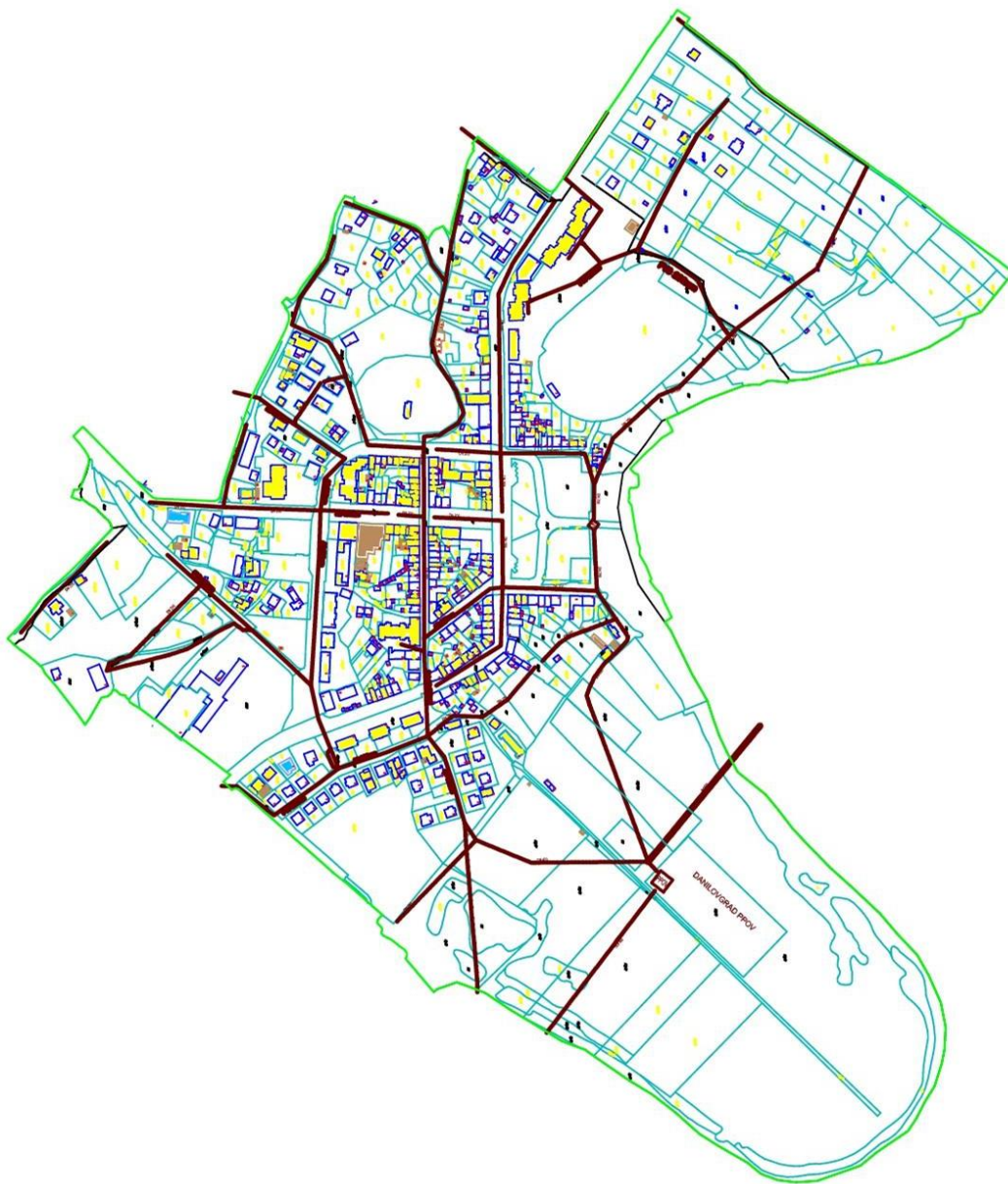
Izmjene i dopune Prostorno urbanističkog plana opštine Danilovgrad u dijelu GUR-a Danilovgrada i GUR-a Spuža u Danilovgradu („Sl. list Crne Gore-opštinski propisi“ br. 17/18), obuhvata prostor površine 5,38 ha (GUR Danilovgrada p=3,25 ha i GUR Spuža p=2,13 ha).

4. Sintezna karta

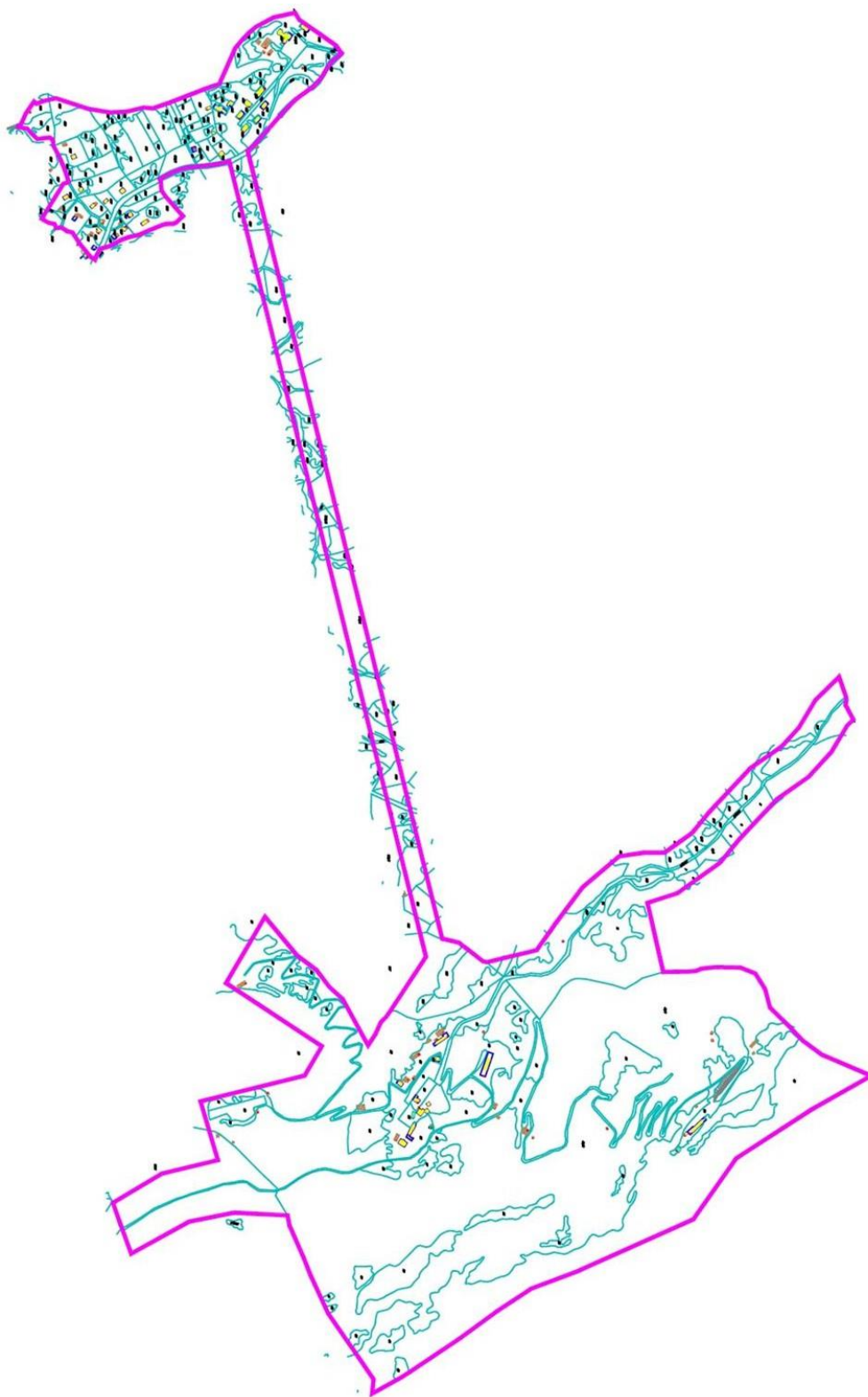
Sintezni prikaz granica važećih planskih dokumenata opštine Danilovgrad, odnosno sintezna

karta, nalazi se u prilogu:

- granice Prostorno urbanističkog plana opštine Danilovgrad
- granice Detaljnog urbanističkog plana „Danilovgrad Centar“
- granice Detaljnog urbanističkog plana „Ostrog–Glava Zete“
- granice Detaljnog urbanističkog plana „Spuž“
- granice Lokalne studije lokacije na kat. parceli br. 1950 KO Glavica u Danilovgradu, za vjerski objekat Hram „Sveta Petka“
- granice Lokalne studije lokacije za kat. parcele 1147 i 1148 KO Jastreb „Far Mont“,
- granice Generalnog urbanističkog rješenja za Spuž
- granice Generalnog urbanističkog rješenja za Danilovgrad.

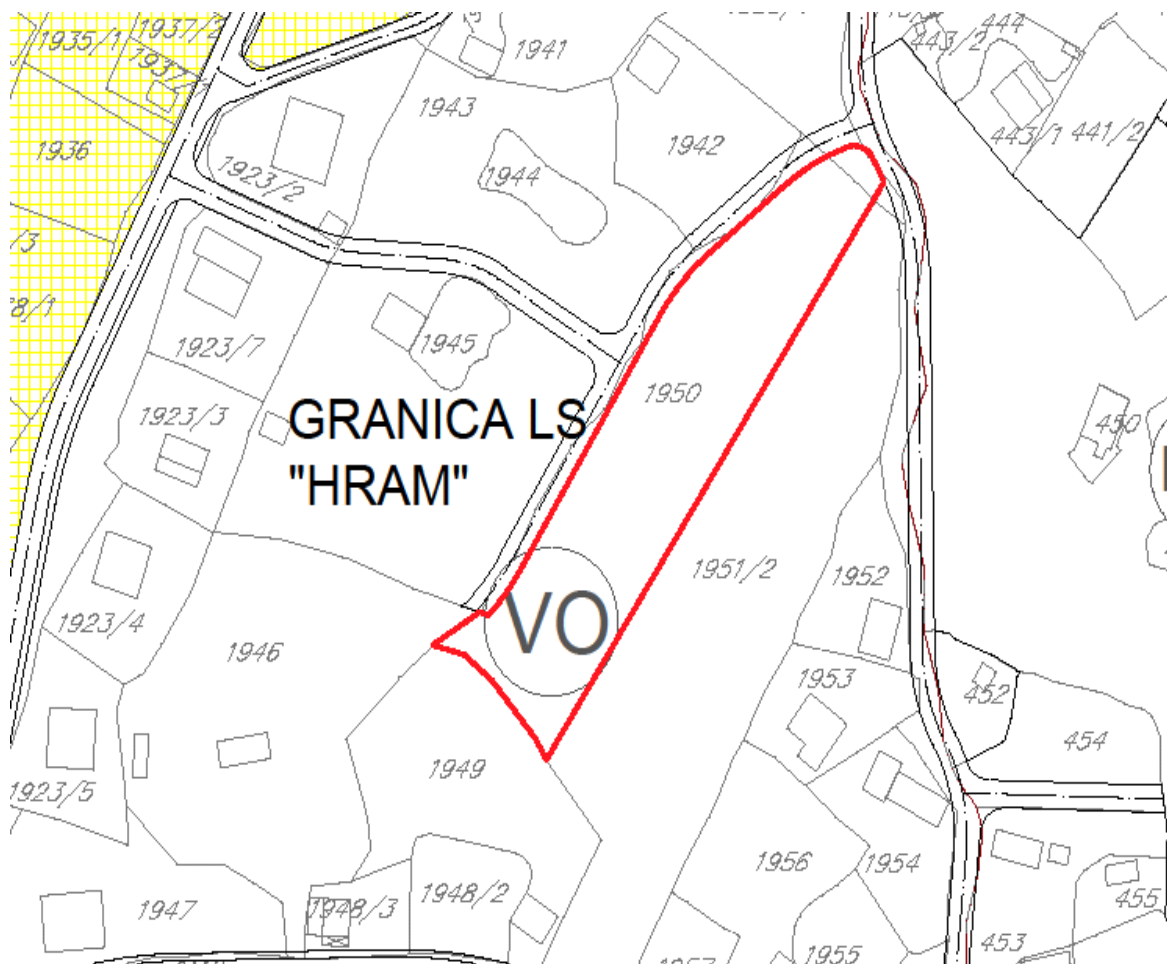
Mapa 2: Granice Detaljnog urbanističkog plana „Danilovgrad – Centar“

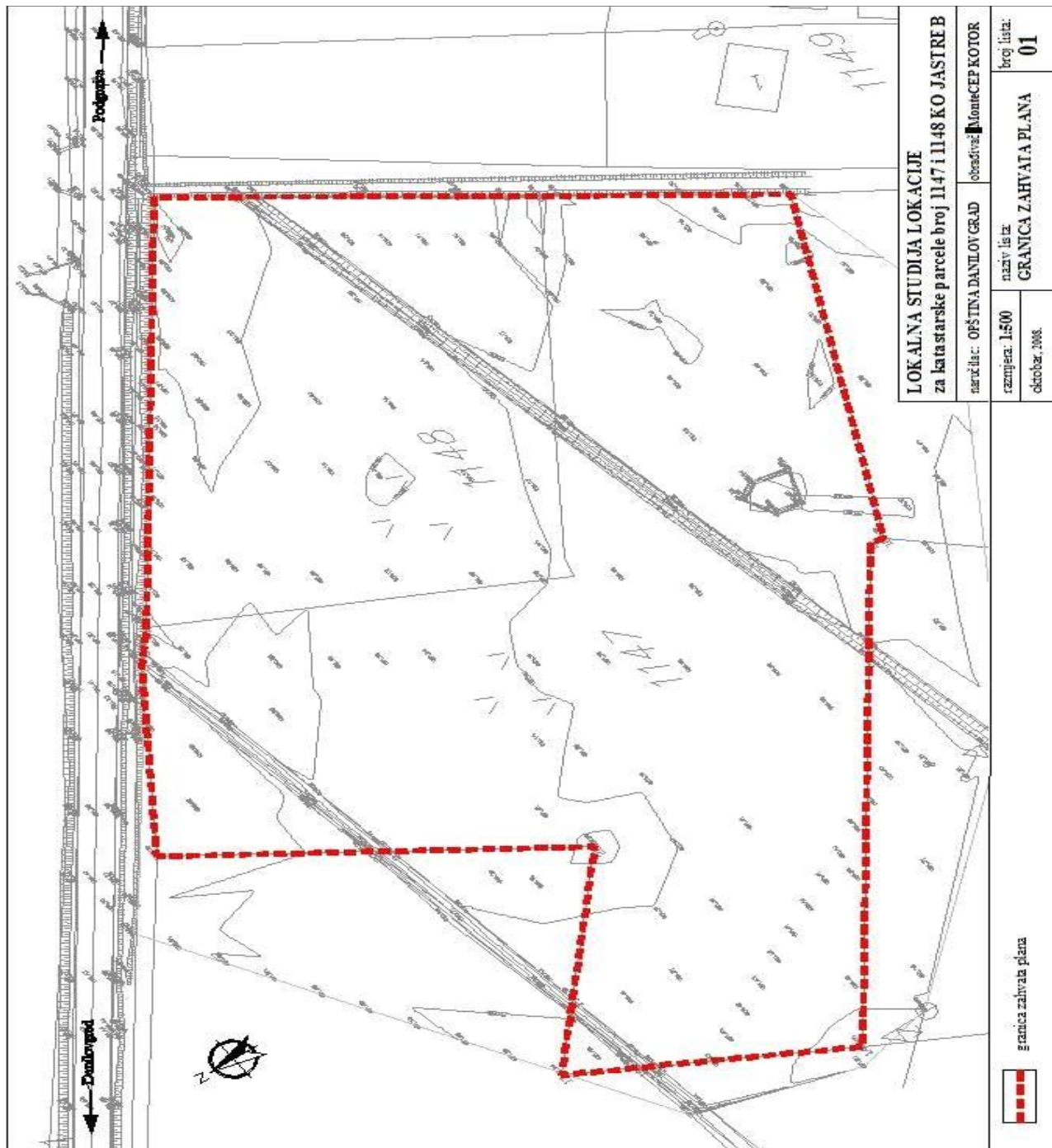
Mapa 3: Granice Detaljnog urbanističkog plana „Ostrog – Glava Zete“

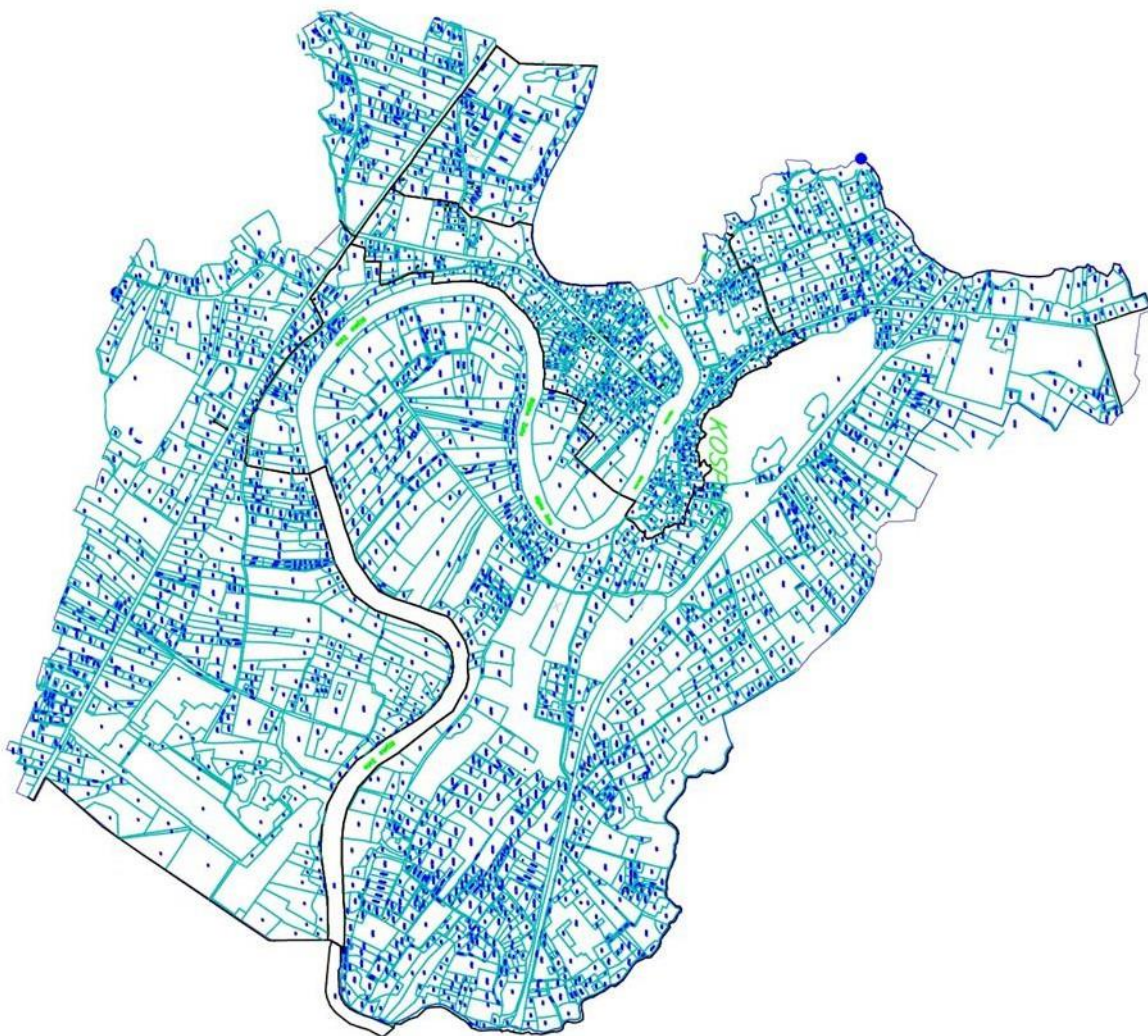
Mapa 4: Granice Detaljnog urbanističkog plana „Spuž“

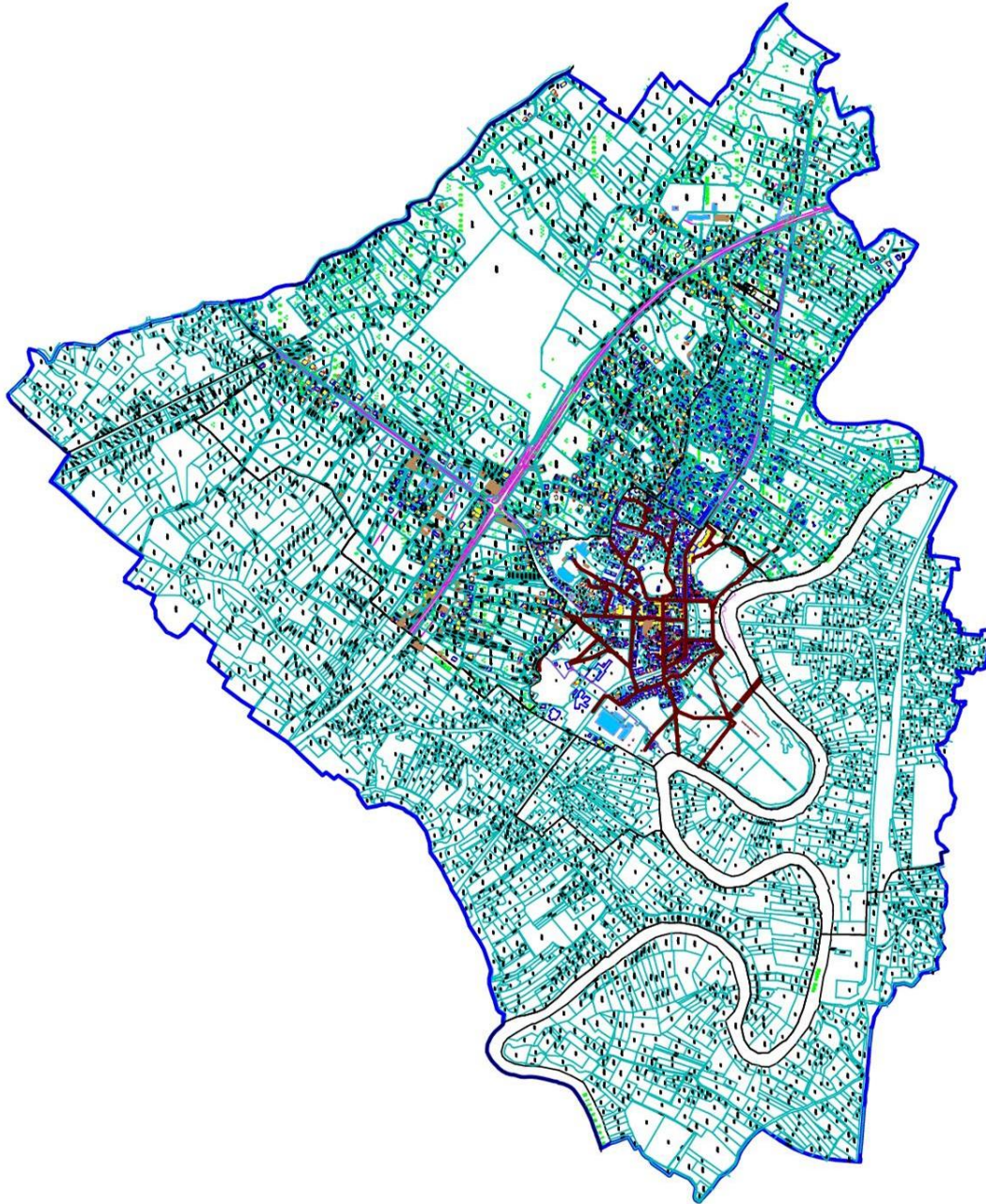
Mapa 5: Granice Lokalne studije lokacije na katastarskoj parceli broj 1950 KO Glavica u Danilovgradu, za vjerski objekat Hram „Sveta Petka“

Mapa 6: Granice Lokalne studije lokacije za katastarske parcele broj 1147 i 1148 KO Jastreb, „Farmont“

Mapa 7: Granice Generalnog urbanističkog rješenja za „Spuž“

Mapa 8: Granice Generalnog urbanističkog rješenja za „Danilovgrad“

5. Osnov korišćenja zemljišta

Korišćenje, upravljanje i raspolaganje stvarima i drugim dobrima koja pripadaju Crnoj Gori ili lokalnoj samoupravi uređeno je Zakonom o državnoj imovini („Sl. list CG“ br. 21/09 i 40/11).

Zemljište koje pripada opštini, a koje se nalazi van zahvata Generalnog urbanističkog plana Danilovgrada (sadašnjeg GUR-a), detaljnog urbanističkog plana, urbanističkih projekata i lokalnih studija lokacija je prešlo u vlasništvo države Crne Gore, osim u izuzetnim slučajevima propisanim navedenim zakonom. Zemljište koje se nalazi u okviru granica Generalnog urbanističkog plana Danilovgrada (sadašnjeg GUR-a) se većim dijelom nalazi u privatnom vlasništvu, dok je vlasništvo opštine Danilovgrad jedan manji dio.

5.1 Poljoprivredne površine, šumske površine, vodne površine, ostale prirodne površine, površine infrastrukture, površine za specijalne namjene, koncesiona područja, eksploataciona polja i dr. – pregled

5.1.1 Poljoprivredne površine

Područje doline rijeke Zete obuhvata poljoprivredno zemljište sa izmijenjenim pejzažom, šume, poplavne šume, pašnjake, urbane cjeline, močvare i rijeku Zetu sa njenim manjim ili većim pritokama, krševita submediteranska staništa makije. Ova raznolikost staništa uslovljava veći diverzitet prehrambene baze, a samim tim okuplja i veći broj vrsta ptica.

Bjelopavlička ravnica je dugo poznata kao plodno poljoprivredno područje, zahvaljujući blagoj klimi i mogućnosti navodnjavanja iz rijeka Zete i Sušice, uz korisne podzemne vode. Ova regija bogata je poljoprivrednim resursima, uključujući visoko plodno zemljište i prirodna nalazišta AG kamena.

Osim što se ističe visokoplodnim zemljištem, Bjelopavlička ravnica obuhvata i područja srednje plodnosti, čineći glavni dio poljoprivrednih površina. Ovdje se intenzivno uzgajaju različite kulture - od njiva do voćnjaka i vinograda.

Planinska područja su pogodna za uzgoj povrća i žitarica na ograničenim površinama, dok su brdska područja, poput Sinjavine, Lukavice i Latičnog, takođe važna za poljoprivredu, pružajući dodatne resurse opštini.

Iako postoje neplodna zemljišta, poput terena s kamenjem ili vodenih površina, većina površine grada ipak je plodna ili se može koristiti za poljoprivredu, industriju ili infrastrukturu.

Poljoprivreda će i dalje ostati ključna privredna grana opštine Danilovgrad, što potvrđuju dostupni poljoprivredni potencijali. Podaci iz prethodnih izvještaja, kao što su statistike Monstata, pokazuju raznovrsnost kultura i korišćenje zemljišta u ovoj regiji.

Na području opštine Danilovgrad poljoprivredne površine obuhvataju 17.802 ha. Od toga obradive površine zauzimaju 8.132 ha (50,82 %). Pod pašnjacima se nalazi 9.663 ha. Prema

podacima iz 2010. godine (Izvor: Zavod za statistiku - MONSTAT) livade su zahvatale površinu od 7.165 ha (88,1 % obradivih površina), oranice i bašte 510 ha, voćnjaci 299 ha, vinogradi 158 ha, bare i trstici 7 ha (Tabela 18).

Tabela 18. Prikaz poljoprivrednih i obradivih površina od 1980. do 2010. godine

Opština	Poljop. površine	Ukupno	Oranice i bašte	Voćnjaci	Vinogradi	Livade	Pašnjaci	Bare, ribnjaci i trstici
1980	17.213	6.397	2.591	246	67	3.493	10.814	2
1989	17.141	6.473	2.811	265	114	3.283	10.666	2
2004	17.771	9.032	577	265	114	8.076	8.733	2
2006	17.758	8.088	394	291	132	7.271	9.663	7
2007	17.803	8.132	500	291	139	7.202	9.663	8
2008	17.802	8.132	564	299	143	7.126	9.663	7
2009	17.802	8.132	555	299	152	7.126	9.663	7
2010	17.802	8.132	510	299	158	7.165	9.663	7
Crna Gora (2010)	515.798	188.703	45.472	11.970	4.391	126.870	324.447	2.648
%	3,45	4,31	1,12	2,50	3,60	5,64	2,98	0,26

Poljoprivredna proizvodnja predstavlja jednu od glavnih privrednih djelatnosti područja doline rijeke Zete, kao i jedan od glavnih uslova opstanka stanovništva ovog kraja. Kako smo i naveli, povoljni uslovi za razvoj poljoprivredne proizvodnje postoje i ona je evidentna. Međutim, terenskim radom uočeno je da se ozbiljnom poljoprivrednom proizvodnjom bavi mali broj domaćinstava, kojim poljoprivreda predstavlja jedini izvor prihoda.

Iako prostor doline rijeke Zete obiluje površinama i povoljnim klimatskim uslovima za bavljenje poljoprivredom, može se zaključiti da ova privredna grana nije na zavidnom nivou. Razlog ovakvog stanja može se objasniti velikom migracijom stanovništva iz sela u grad, zaposlenošću stanovništva u drugim granama privrede, dominacijom staračkih domaćinstava, usitnjenim poljoprivrednim parcelama, te malim brojem mladih ljudi zainteresovanih da se bave ovom djelatnošću. Takođe, evidentan je rizik od poplava koje uništavaju usjeve i zasade, kao i neadekvatno planiranje prostora.

Podsticanje organske poljoprivrede na području danilovgradske opštine unaprijedilo bi istovremeno kvalitet života, segmente životne sredine kao i stanje biodiverziteta. Stanje biodiverziteta je trenutno pod manjim pritiskom poljoprivrede nego u drugoj polovini XX vijeka, ali takođe postoje negativni uticaji koji su izraženi prije svega kroz učestalo korišćenje pesticida i sve manji broj stoke na pašnjacima.

U Registar poljoprivrednih gazdinstava koji vodi Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede upisano je 711 poljoprivrednih gazdinstava. Osnovni resurs u poljoprivrednoj proizvodnji je poljoprivredno zemljište. Opština raspolaže sa 17.802 ha poljoprivrednog zemljišta. Procenat obrađenih površina je mali, obrađuje se svega između 800 – 900 ha na godišnjem nivou, dok površina na zatvorenom iznosi oko 5,5 ha. Prema podacima površina pod poljoprivrednim kulturama je kako slijedi data u tabeli u nastavku.

Tabela 19. Struktura poljoprivrednih površina po kulturama

Struktura poljoprivrednih površina po kulturama	
Vinova loza	150 ha
Voćnjaci	200 ha
Jednogodišnje kulture	500 ha

5.1.2 Šumske površine

Šuma je složena biljna zajednica ili biocenoza (ekosistem) šumskog drveća koje utiče jedno na drugo, kao i na sredinu u kojoj se nalazi. Šuma predstavlja sredinu, koja pruža najbolje uslove za opstanak i razmnožavanje velikom broju organizama, čija uloga i značaj povratno doprinosi i obezbjeđuje stabilnost i ravnotežu u prirodi. Šuma je jedan od najznačajnijih ekosistema, jer obezbjeđuje ili posjeduje najveći broj značajnih resursa, bez kojih bi život čovjeka na Zemlji bio gotovo nemoguć.

Opšte je poznato koliko šuma oplemenjuje i oblikuje prostore i daje im pejzažne i vizuelne efekte i vrijednosti, koji se sve više cijene u raznovrsnoj turističkoj ponudi. Pored toga, tu su i nedrvni proizvodi, šumsko voće, pečurke, ljekovito bilje, divljač, itd.

Na prostoru opštine Danilovgrad šumama i šumskim zemljištem gazduje Uprava šuma Crne Gore, odnosno njihova područna jedinica Danilovgrad. Osnovna gazdinska i prostorna podjela su gazdinske jedinice na kojima se planira i sprovodi integralno gazdovanje šumama i šumskim zemljištem.

Kako za veliki dio prostora nikada nijesu bile urađene posebne osnove, do donošenja planova razvoja šuma i programa gazdovanja šumama, istim se gazduje na osnovu opštih i posebnih osnova koje su donijete do stupanja na snagu važećeg zakona..

Od ukupne površine šuma (31.481,07 ha), državne uređene šume zauzimaju 12.098,95 ha ili 38,4% (GJ „Štitovo“, GJ „Ponikvica“ i GJ „Prekornica“), državne neuređene šume 3.148,12 ha ili 10% i privatne šume i šumsko zemljište 16.234,00 ha ili 51,6%. Šumama i šumskim zemljištem gazduje Uprava za šume - Područna jedinica Danilovgrad.

Najbogatiji prostori drvetom su Ponikvica i Prekornica. Od četinarara najviše su zastupljeni bor i jela, a od lišćara: bukva, hrast, jasen, grab, javor i lipa. Na najnižim terenima javljaju se bagrem, topola, vrba. Šume na teritoriji opštine Danilovgrad su među najugroženijim šumskim područjima od požara u Crnoj Gori, jer su uglavnom suva staništa na krečnjačkom tlu i imaju malo padavina tokom ljetnjih mjeseci. Tokom protekle decenije, velike površine šuma, uključujući munikine i druge vrste, su stradale u požarima na planini Prekornica. Jedan od osnovnih ciljeva zaštite ovih šuma bi trebalo da bude izrada adekvatnog plana zaštite od požara.

5.1.3 Vodosnabdijevanje

Od cjevovoda koji su trenutno u funkciji, u najboljem stanju su PEVG cjevovodi, koji su ugrađivani u proteklih oko 20 godina. Na drugom mjestu su LG cjevovodi, koji su najstariji, ali su u dobrom stanju, dok su u najgorem stanju AC cjevovodi koji su ugrađivani u posljednjih oko 60 godina. Velika dužina i razuđenost vodovodne mreže u Danilovgradu otežavaju njeno održavanje, naročito u ljetnjem periodu kada potrošači nenamjenski troše vodu, a radnici su u tom periodu najviše angažovani na rekonstrukcijama i izgradnji novih cjevovoda.

Mjesečna potrošnja vode po korisniku iznosi 15,27 m³. Dnevna potrošnja vode po stanovniku iznosi 172,09 litara. Kontinuitet isporuke vode u Danilovgradu je visok i iznosi 99,70%. Stepen mjerenja potrošnje vode u Danilovgradu je 95,79%. Samo 5% korisnika javnog vodosnabdijevanja u Danilovgradu je priključeno na javni kanalizacioni sistem, što je izuzetno nisko u poređenju sa ostalim opštinama u Crnoj Gori. Konkretno, u 2022. godini je 65% ukupne količine zahvaćene vode bilo mjereno, što predstavlja značajan pomak u odnosu na prethodne godine kada su se količine vode utvrđivale procjenom. Stepen pokrivenosti stanovništva uslugom vodosnabdijevanja putem priključaka iznosi 98,16%. Gradsko jezgro je u potpunosti pokriveno vodovodnom mrežom, te je stoga javnim sistemom vodosnabdijevanja pokriveno 100% populacije u gradskom jezgru. Oko 20% teritorije cjelokupne opštine nema pristup javnom sistemu vodosnabdijevanja, dok, od navedenog dijela, određena naselja/djelovi naselja imaju seoske vodovode. Vodovodni sistem u Danilovgradu sačinjavaju sljedeća vodoizvorišta: "Oraška Jama" (stari i novi pogon), "Milojevića vrelo" ("Tunjevo"), "Viško vrelo", "Slatinski izvori", "Brajovića Jama", "Žarića Jama" i "Mareza" (sa ovim vodoizvorištem upravlja DOO "Vodovod i kanalizacija" Podgorica).

Bjelopavlički vodovod koristi vodu iz sedam izvorišta sljedećih kapaciteta:

- gravitacijom sa Slatinskih izvora, minimalne izdašnosti od 10 – 12 l/s;
- crpljenjem iz Oraške jame u količini od 140 l/s (postoji mogućnost crpljenja 180 l/s uz rekonstrukciju instalacija crpnog postrojenja – Stari pogon);
- crpljenjem iz jame Žarića u količini 40 l/s;
- crpljenjem sa Viškog vrela u količini od 11 l/s;
- crpljenjem sa Milojevićkog vrela u količini od 22 l/s;
- crpljenjem iz jame Brajovića u količini od 35 l/s;
- preko priključnog dovoda sa Mareze u količini od 70 l/s.

Maksimalni instalisani kapacitet iznosi oko 350 l/s. Ukupna procijenjena dužina vodovodne mreže je oko 434 km.

5.1.4 Upravljanje otpadnim vodama

Kanalizaciona mreža na gradskom području opštine Danilovgrad predstavlja značajan infrastrukturni segment, ali je potrebno prepoznati niz izazova i nedostataka u njenom funkcionisanju. Otpadne vode se odvođe kanalizacionom mrežom i septičkim jamama. Međutim, ekološki i sanitarni zahtjevi za zaštitu vodnih resursa, poput rijeke Zete i podzemnih voda, zahtijevaju unapređenje sistema.

U opštini Danilovgrad postoji oko 3 km kolektora fekalnih otpadnih voda. Kanalisano je djelimično samo uže gradsko jezgro. Kolektor se sastoji iz tri sliva, kojima se otpadne vode odvođe u rijeku Zetu preko ispusta u Landži, ispusta u Pažićima i ispusta kod stadiona. Najveći dio ove mreže izgrađen je sedamdesetih godina od AC cijevi, dok je manji dio izgrađen devedesetih godina od PVC cijevi. U ostalim naseljima u opštini se koriste individualni objekti – septičke jame i poniruću bunari, o čijem funkcionisanju Društvo ne posjeduje podatke. Izvedena kanalizaciona mreža je sada već u lošem stanju, mnoge šahte su oštećene, zatrpane, ispusti zarasli, na određenim dionicama cijevi su postavljene plitko, nesavjesni građani bacaju razni kabasti otpad u kolektore i šahte, što sve zajedno jako otežava rad radnicima zaposlenim na održavanju. ViK Danilovgrad ima manje od 1.000 korisnika usluge upravljanja komunalnim otpadnim vodama. Ova situacija stvara visoke tekuće troškove koji se raspoređuju na mali broj korisnika, što može predstavljati finansijski izazov za održivost usluga. Zbog neposjedovanja sopstvene mehanizacije za održavanje fekalne kanalizacije, DOO „Vodovod i kanalizacija“ Danilovgrad je prinuđeno da angažuje druga lica koja su u posjedu istih. Tako za potrebe pročepljavanja kanalizacione mreže pod pritiskom angažuje se DOO „Vodovod i kanalizacija“ Podgorica, dok se za potrebe crpljenja šahti ili septičkih jama angažuje DOO „Vodovod i kanalizacija“ Podgorica, DOO „Vodovod i kanalizacija“ Nikšić i Agencija za stanovanje Podgorica. Sve naprijed navedeno ukazuje na činjenicu da je potrebna cjelokupna rekonstrukcija kanalizacione mreže.

5.1.5 Mineralni resursi

Opština Danilovgrad je bogata raznovrsnim mineralnim sirovinama koje predstavljaju važan ekonomski resurs. Analiza dostupnih resursa omogućava sagledavanje potencijala i mogućnosti njihove eksploatacije.

Iako raspoložive rezerve crvenih boksita poput Štitova, Crvene rupe, Crvenog katuništa, Đević bora i Zamrštena iznose između 5 i 10 miliona tona, one se smatraju neisplativima za eksploataciju. Ovo može biti posljedica nedovoljne ekonomske isplativosti ili tehničkih izazova u njihovoj eksploataciji.

Ležišta u Maljatu, Klikovači, Visočici, Suku i Krivoj Ploči predstavljaju značajne izvore arhitektonskog i građevinskog kamena. Ovi resursi imaju potencijal za eksploataciju i korišćenje u građevinskoj industriji.

Ogromne rezerve tehničkog građevinskog kamena, procijenjene na 7 miliona tona samo na lokalitetu Visočica, ukazuju na izuzetan potencijal ovog resursa. Ovo može biti ključno za razvoj građevinske industrije i infrastrukturnih projekata.

Lokaliteti poput Moromiša, Stanjevićeve Rupe kod Spuža i Gradine sadrže značajne rezerve opekarske gline i cementnog laporca. Ovi resursi su ključni za proizvodnju građevinskih materijala i mogu pružiti dodatne ekonomske mogućnosti.

Potencijal arhitektonskog građevinskog kamena (AGK) i tehničkog građevinskog kamena (TGK) je izuzetno veliki na brojnim lokalitetima. Privredna društva poput AD "Mermer"

(Maljat stone) i PP "Šišković" igraju ključnu ulogu u eksploataciji i obradi ovih resursa.

5.1.6 Površine infrastrukture

Infrastrukturne površine su ključni elementi u urbanom planiranju i razvoju opštine Danilovgrad. Ove površine obuhvataju prostor koji je namijenjen za različite infrastrukturne svrhe, uključujući saobraćajnu, komunalnu i energetska infrastrukturu. Analiza i planiranje ovih površina igra važnu ulogu u osiguravanju funkcionalnosti, održivosti i kvaliteta života u opštini. U nastavku pregled ključnih elemenata infrastrukture.

5.1.7 Telekomunikaciona infrastruktura

Telekomunikaciona infrastruktura obuhvata zemljište, zgrade i druge građevinske objekte u kojima je smještena telekomunikaciona oprema, kablovska kanalizacija, antenski stubovi i prateća infrastruktura neophodna za njeno korišćenje, čime se obezbjeđuje pokrivenost opštine Danilovgrad.

Telekomunikacionu mrežu opštine Danilovgrad čine:

- **TK centar IPS Danilovgrad** - povezan optičkim kablom sa centralama u Podgorici, kao i optičkim pravcem Podgorica – Danilovgrad - Nikšić, što omogućava brz i pouzdan prenos podataka;
- **Šest mjesnih TK centara** - ovi centri su raspoređeni na teritoriji opštine radi efikasne distribucije telekomunikacionih usluga korisnicima u različitim dijelovima opštine;
- **Ruralna veza preko repetitora Kurilo** - ova veza je od vitalnog značaja za obezbjeđivanje telekomunikacionih usluga u ruralnim područjima opštine;
- **Podzemni kablovi pored starog puta Danilovgrad - Spuž**, Ovi kablovi omogućavaju pouzdanu i sigurnu komunikaciju unutar opštine.

Ova infrastruktura obezbjeđuje efikasno funkcionisanje telekomunikacionog sistema u opštini Danilovgrad, pružajući stanovnicima i poslovnim subjektima pouzdane usluge telekomunikacija i internet pristupa.

5.1.8 Saobraćajna infrastruktura

Ova kategorija obuhvata puteve, ulice, mostove i druge objekte koji omogućavaju kretanje vozila i pješaka unutar opštine. To uključuje i površine za parkiranje, autobuske stanice, kao i prostor za izgradnju novih saobraćajnih koridora radi poboljšanja povezanosti i mobilnosti. Unapređenje saobraćajne infrastrukture je ključno za ekonomski, kulturni i socijalni napredak.

Opština Danilovgrad je dobro povezana sa okolnim opštinama putem primarne putne mreže Crne Gore, koja uključuje magistralni put M-18 (Podgorica – Danilovgrad - Nikšić) i regionalni

put R-23 (Danilovgrad - Čevo), kao i regionalne puteve koji prolaze kroz Cerovo, Bogetiće, Glavu Zete, Spuž i Podgoricu.

Mrežu puteva na teritoriji opštine Danilovgrad čine magistralni, regionalni, lokalni i nekategorisani putevi. U tabeli je dat prikaz ukupnih dužina saobraćajne mreže u Danilovgradu:

Tabela 20. Ukupna dužina saobraćajne mreže

Vrsta puta	Dužina (km)
Magistralni put	23
Regionalni putevi	45,6
Lokalni putevi	102,9
Nekategorisani putevi	289,5
UKUPNO	461

Opštinski putevi se dijele na: ulice u naseljima, lokalni i nekategorisani putevi. Ulice u naseljima su asfaltne kolovozne površine sa po dvije saobraćane trake (za oba smjera), sa izgrađenim trotoarima za pješake, rasvjetom, i obilježene odgovarajućom saobraćajnom signalizacijom. Stanje ulica u naseljima je relativno zadovoljavajuće. Lokalni putevi su svi pokriveni asfaltom, i djelimično obilježeni saobraćajnom signalizacijom. Pojedini imaju dvije kolovozne trake, dok je većina sa jednom saobraćajnom trakom. Pregled dužina je dat u narednoj tabeli.

Tabela 21. Dužina puteva

Oznaka puta	Naziv	Dužina na teritoriji opštine Danilovgrad (km)
	Ulice u naseljima	23,6
L-3	Pažići – Spuž – Stologlav	12
L-4	Gorica – Poljica	16,5
L-5	Lazarev krst – Bandićke livade – magistralni put	8
L-6	Mijokusovići – Povija – Ostrog	12,5
L-7	Manastir Ostrog – Manastir Ždrebaonik (Gorica)	17,3
L-22	Orja Luka – Frutak – Kujava – Zagorak (most Dobro Polje) – magistralni put M-3	9,5
L-9	Orašje – Zagreda (škola)	3,5
	Nekategorisani putevi	289,5

Ukupan broj registrovanih drumskih i priključnih motornih vozila u Danilovgradu na kraju 2023. godine iznosio je 6908 što je za 18,69% više nego na kraju 2019. godine kada je ovaj broj iznosio 5807.

Ukupan broj obilježenih parking mjesta (na javnim parkiralištima i uz kolovoz) je 272. Broj obilježenih parking mjesta namijenjenih za parkiranje za osobe sa invaliditetom u skladu sa Glavnim projektom regulacije saobraćaja u Danilovgradu je 19.

5.1.9 Elektroenergetska infrastruktura i potencijal

Elektroenergetska infrastruktura predstavlja površine rezervisane za proizvodnju, distribuciju i skladištenje energije, uključujući električne centrale, solarne panele, vjetroelektrane i postrojenja za distribuciju gasa. Planiranje ovih površina je ključno za osiguravanje stabilnog snabdijevanja energijom i podržavanje održivog razvoja.

Opština Danilovgrad se snabdijeva električnom energijom iz sljedećih trafostanica:

Tabela 22. Trafostanice na teritoriji opštine Danilovgrad

Broj i snaga trafostanica	
TS 110/35 kV	1 (20 MVA)
35 kV dalekovod	28,7 km
Trafostanica 35/10 kV instalisana snaga (MVA)	2 (41 MVA)
Trafostanica 35/10 kV angažovana snaga (MVA)	8,66 MW (TS 35/10 kV Danilovgrad)
Trafostanica 10/04 kV instalisana snaga (MVA)	278 (67,86 MVA)
Trafostanica 10/04 kV angažovana snaga (MVA)	0,043 (TS 10/04 kV Zagorak)

Snaga trafostanica prema broju i instalisanoj snazi na teritoriji opštine Danilovgrad.

Tabela 23. Snaga trafostanica prema broju i instalisanoj snazi

Snaga TS (kVA)	Broj	Instalisana snaga (kVA)
1000	7	7000
630	33	20790
400	26	10400
250	34	8500
160	57	9120
100	93	9300
50	30	1500
Ukupno	280	66.610

Tabela 24. Trafostanice koje pokrivaju ukupan broj domaćinstava na teritoriji opštine Danilovgrad

R.br.	PTS 35/10kV		DTS 10/04	Po-trošači	Domaćinstva	Ostali
		(kVA)	(kVA)	na 10kV	na 0,4kV	na 0,4kV
1	TS 35/10kV Danilovgrad	25000	34550		6767	
2	TS 35/10 kV Podanje	16000	31850		5092	

Hidroelektrane Slap Zete i Glava Zete su protočne hidroelektrane derivacionog tipa, pri čemu je prosječna godišnja proizvodnja prve oko 3,5 GWh, a hidroelektrane Glava Zete oko 9 GWh. Ova infrastruktura predstavlja vitalni dio elektroenergetskog sistema opštine Danilovgrad, osiguravajući stabilno snabdijevanje energijom za lokalno stanovništvo i industriju.

5.1.10 Površine specijalne namjene

Na teritoriji opštine Danilovgrad, površine određene za specijalne namjene obuhvataju sledeće lokacije:

- Kasarna Vojske Crne Gore „Milovan Šaranović“: Smještena između magistralnog puta M18 i regionalnog puta R23, ova kasarna obuhvata značajnu površinu i služi kao vojni kompleks sa prostorom za različite vojne aktivnosti;
- Odjeljenje bezbjednosti Danilovgrad, Policijska akademija, Poligon za obuku i Centar za kriminalističko vještačenje: Ovaj kompleks lociran je na Božovoj glavici i obuhvata prostor za obuku i aktivnosti u vezi sa policijskim poslovima i kriminalističkim vještačenjem;
- Uprava za izvršenje krivičnih sankcija i Istražni zatvor: Ova jedinica se nalazi u Spužu i obuhvata prostor za izvršenje krivičnih sankcija i pritvor. Prostor obuhvata ukupnu površinu od 370.639 m²;
- Sportska dvorana i streljana u krugu Policijske akademije - Ovi objekti služe za sportske aktivnosti i obuku pripadnika policijskih snaga;
- Prihvatni centar za azilante u Spužu: Ovaj centar pruža privremeni smještaj i podršku za izbjeglice i tražioce azila;
- Prihvatilište za strance - Nalazi se u neposrednoj blizini Prihvatnog centra za azilante u Spužu i pruža smještaj i podršku stranim državljanima. Bruto površina ovog objekta je oko 700 m², a kapacitet istog je 46 osoba.

Ove površine namijenjene su za specifične društvene, vojne, policijske i humanitarne svrhe, igrajući ključnu ulogu u pružanju usluga i podrške za različite segmente lokalne i šire zajednice.

6. Demografska kretanja

Demografska kretanja u opštini Danilovgrad su specifična. Tokom perioda od 1948. do 1961. godine, broj stanovnika je porastao sa 16.800 na 17.378, dok je u periodu od 1961. do 1991. godine zabilježen nagli pad na 14.718. Međutim, prema popisu iz 2003. godine, zabilježen je ponovni rast na 16.523, sa daljom tendencijom povećanja što potvrđuje popis iz 2011. godine sa 18.472 stanovnika. Prema rezultatima posljednjeg popisa iz 2023. godine, u Danilovgradu živi 18.617 stanovnika, 9740 (52,32%) muškaraca i 8877 (47,68%) žena. U Danilovgradu postoji 100 naseljenih mjesta. Prosječna starost danilovgrađana je 41,03 godina.

Analizom migracionih podataka za period od 2019. do 2023. godine primjećuje se varijabilnost u broju doseljenih i odseljenih, što se odražava na migracioni saldo. U ovom periodu, saldo je pozitivan, što ukazuje na veći broj doseljenih u odnosu na odseljene. Najveći migracioni saldo zabilježen je 2022. godine, kada je iznosio 112, dok je najniži zabilježen 2023. godine, sa samo 9. Uprkos povećanju broja stanovnika, opština Danilovgrad bilježi negativan prirodni priraštaj.

U popisu stanovništva, domaćinstava i stanova iz 2023. godine popisni krugovi se razlikuju od onih korišćenih u popisu iz 2011. godine, što može uticati na uporedivost podataka između ova dva popisa.

Danilovgrad imaju status urbanih naselja. Opštinu Danilovgrad karakterišu izražena migraciona kretanja, kako unutar opštine, tako i u okruženju. U posljednjih nekoliko godina, primjetna su doseljavanja u odnosu na raniji period kada su dominirala odseljavanja domaćeg stanovništva kao posljedica industrijskih procesa.

S obzirom na rast broja stanovnika, neophodno je prilagoditi postojeće stanje, planirati izgradnju novih sadržaja i infrastrukture, poput gradskog groblja, vrtića, škola, sportskih objekata, unapređenja zdravstvene zaštite itd. Ove mjere su ključne za dalji razvoj opštine Danilovgrad i poboljšanje kvaliteta života građana.

7. Sprovođenje podzakonskih akata

Opština Danilovgrad je sprovala sve propisane obaveze shodno novom Zakonu o planiranju prostora i izgradnji objekata („Sl. list CG“, broj 64/17, 44/18, 63/18, 11/19, 82/20, 86/22 i 4/23) koji je stupio na snagu mjeseca oktobra 2017. godine, kao i poslove određene odredbama koje su ostale na snazi shodno Zakonu o uređenju prostora i izgradnji objekata, ("Sl. list Crne Gore", br. 51/08, 40/10, 34/11, 40/11, 47/11, 35/13, 39/13, i 33/14), to su odredbe čl. 7, 16, 63, 64, 65, 67, 67a i 162c, a koje će se primjenjivati do donošenja Plana generalne regulacije Crne Gore.

Podzakonska akta koja su u primjeni i koja se sprovode su sljedeća:

- Pravilnik o bližem sadržaju i formi planskog dokumenta, kriterijumima namjene površina, elementima urbanističke regulacije i jedinstvenim grafičkim simbolima („Sl. list CG“ broj 24/10 i 33/14)

- Pravilnik o bližim uslovima i načinu prilagođavanja objekata za pristup i kretanje lica smanjene pokretljivosti i lica sa invaliditetom („Sl.list Crne Gore“, broj 48/13, 44/15), shodno kojem je Opština Danilovgrad donijela Odluku o postavljanju, odnosno građenju i uklanjanju pristupnih rampi, liftova i sličnih objekata za pristup i kretanje lica smanjene pokretljivosti i lica sa invaliditetom na teritoriji Opštine Danilovgrad ("Službeni list Crne Gore - opštinski propisi", br. 19/16),
- Pravilnik o obrascima zahtjeva, izjava i izvještaja u postupku legalizacije bespravnih objekata ("Službeni list Crne Gore", br. 92/20),
- Odluka o postavljanju odnosno građenju i uklanjanju pomoćnih objekata na teritoriji Opštine Danilovgrad ("Službeni list Crne Gore - opštinski propisi", br. 42/16 i 10/21).
- Odluka o donošenju Programa privremenih objekata na teritoriji opštine Danilovgrad ("Službeni list Crne Gore – opštinski propisi", br. 34/19),
- Odluka o naknadi za urbanu sanaciju ("Službeni list Crne Gore - opštinski propisi", br. 10/21),
- Odluka o naknadi za komunalno opremanje građevinskog zemljišta ("Službeni list Crne Gore - opštinski propisi", br. 45/20),
- Odluka o godišnjoj naknadi za korišćenje prostora za bespravne objekte („Sl. list CG-opštinski propisi“ br. 45/20 i 10/21),
- Odluka o obezbjeđivanju alternativnog smještaja („Sl. list CG-opštinski propisi“ br. 43/19).

7.1 Izdati urbanističko tehnički uslovi, građevinske dozvole, upotrebne dozvole

Od strane Sekretarijata za urbanizam i zaštitu životne sredine izdato je:

- Urbanističko - tehnički uslovi (opšti) - 120
- Urbanističko - tehnički uslovi za pomoćne objekte – 34
- Urbanističko - tehnički uslovi za privremene objekte - 22
- Izvod iz važeće prostorno planske dokumentacije – 330
- Pripremljeno je 12 Nacrta Odluka o određivanju lokacije sa elementima urbanističko – tehničkih uslova za izgradnju lokalnih objekata od opšteg interesa.
- Odobrenje za izgradnju lokalnog objekta od opšteg interesa – 2
- Odobrenje za upotrebu lokalnog objekta od opšteg interesa - 1

8. Privremeni objekti iz nadležnosti lokalne samouprave

Do avgusta 2024. godine je na snazi bio Program privremenih objekata na teritoriji Opštine Danilovgrad (Službeni list Crne Gore – opštinski propisi, br. 034/19). Izradi novog Programa privremenih objekata na teritoriji opštine Danilovgrad pristupilo se na osnovu Odluke o izradi Programa privremenih objekata na teritoriji opštine Danilovgrad ("Službeni list Crne Gore -opštinski propisi", br. 036/24 od 10.07.2024) i Programskog zadatka koji je sastavni dio odluke za izradu Programa za postavljanje odnosno građenje privremenih objekata, uređaja i opreme za područje opštine Danilovgrad.

Privremeni objekti postavljaju se odnosno grade u skladu sa Programom usklađenim sa državnim smjernicama razvoja arhitekture. Program sadrži, naročito: zone i smjernice sa

urbanističkim uslovima za postavljanje privremenih objekata, kao i vrste, oblik i dimenzije privremenih objekata. Privremeni objekat investitor može da postavi, odnosno gradi na osnovu prijave i dokumentacije propisane članom 117 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list Crne Gore", br. 064/17, 044/18, 063/18, 011/19, 082/20, 086/22 i 004/23). Pravilnikom o bližim uslovima za postavljanje odnosno građenje privremenih objekata, uređaja I opreme ("Službeni list Crne Gore", br. 043/18, 076/18, 076/19, 009/24, 028/24), (u daljem tekstu:Pravilnik) propisani su bliži uslovi za vrstu objekata, uređaja i opreme, čije se postavljanje odnosno građenje ne definiše planskim dokumentom.

Privremeni objekti mogu se postavljati do privođenja lokacije namjeni shodno odgovarajućoj planskoj dokumentaciji.

Na lokaciji na kojoj je izgrađen stalni objekat NE mogu se postavljati sljedeći privremeni objekti: vikend kućica, natkriveni/zatvoreni sportski objekat, montažna hala i hangar, montažni objekat za servisiranje ili pranje vozila.

Programom su date smjernice za postavljanje određenih tipova objekata na teritoriji opštine Danilovgrad, u grafičkom dijelu Programa (Grafička dokumentacija – Planirano stanje) određene su planirane lokacije privremenih objekata na javnim površinama za kategorije kioska i ugostiteljskih terasa.

Programom se ostavlja mogućnost produženja postojanja svih vrsta privremenih objekata, koji su dobili odobrenje za postavljanje od strane nadležne inspekcije, u periodu važenja Programa privremenih objekata 2019-2024, pod uslovom da ispunjavaju opšte odredbe, kao i smjernice za izdavanje urbanističkih uslova definisanih ovim programom za određenu kategoriju objekata.

Prilikom zadržavanja lokacije i objekta investitor je dužan da nadležnoj inspekciji dostavi tehničku dokumentaciju objekta sa novim urbanističko tehničkim uslovima kao i fotografije postojećeg privremenog objekta.

Svi privremeni objekti mogu se zadržati na definisanim lokacijama do privođenja lokacije namjeni shodno odgovarajućem planskom dokumentu.

Prilikom projektovanja, odnosno postavljanja privremenih objekata neophodno je poštovati smjernice za zaštitu životne sredine i zaštitu (poglavlje VI), kao i smjernice za zaštitu kulturnih dobara (poglavlje VII).

U skladu sa urbanističkim uređenjem i tehničkom opremljenošću, teritorija opštine Danilovgrad je podijeljena na sljedeće zone:

POVRŠINE NA KOJIMA JE DOZVOLJENO POSTAVLJANJE PRIVREMENIH OBJEKATA

ZONA I – DUP OSTROG GLAVA ZETE

ZONA II – DUP DANILOVGRAD CENTAR

ZONA III – DUP SPUŽ

ZONA IV – DUP STUDENO

ZONA V – ZONA II PARKA PRIRODE RIJEKA ZETA

ZONA VI – OSTALE POVRŠINE ZA POSTAVLJANJE PRIVREMENIH OBJEKATA

Površine na kojima nije dozvoljeno postavljanje privremenih objekata su šumske površine i zona i Parka prirode "Rijeka Zeta".

Vrste privremenih objekata definisane su članom 2 Pravilnika o bližim uslovima za postavljanje odnosno građenje privremenih objekata, uređaja i opreme ("Službeni list Crne Gore", br. 043/18, 076/18, 076/19, 009/24, 028/24) i to prema:

1. načinu na koji su pričvršćeni za tlo su:

- 1.1. pokretni privremeni objekat;
- 1.2. montažno-demontažni privremeni objekat;
- 1.3. nepokretni privremeni objekat;
- 1.4. plutajući privremeni objekat; i
- 1.5. otvorena površina u funkciji privremenog objekta.

2. namjeni za koju se postavljaju, odnosno grade su:

- 2.1. namjenjeni za turizam i ugostiteljstvo;
- 2.2. namjenjeni za trgovinu i usluge;
- 2.3. namjenjeni za organizaciju događaja;
- 2.4. namjenjeni reklamiranju, oglašavanju i pružanju informacija;
- 2.5. namjenjeni za sport i rekreaciju;
- 2.6. za potrebe uređenih kupališta;
- 2.7. za potrebe upravljanja zaštićenim područjem;
- 2.8. namjenjeni za komunalne usluge i infrastrukturu;
- 2.9. namjenjeni za eksploataciju prirodnih sirovina, skladištenje i proizvodnju

ZONE ZABRANE:

- U zoni I Parka prirode Rijeka Zeta nije dozvoljeno postavljanje privremenih objekata, osim za potrebe upravljanja zaštićenim područjem, dok je postavljanje privremenih objekata u zoni II i III restriktivno shodno Odluci o proglašenju Parka prirode „Rijeka Zeta“ ("Službeni list Crne Gore", br. 69/19).
- Na šumskim površinama definisanim Prostorno–urbanističkim planom opštine Danilovgrad ("Službeni list Crne Gore - opštinski propisi", br. 012/14 i 17/18) nije dozvoljeno postavljanje privremenih objekata.

9. Sprovedene mjere i njihov uticaj na upravljanje prostorom i njegovu zaštitu

Ovaj Izvještaj nastoji pružiti sveobuhvatan pregled trenutnog stanja uređenja prostora, identifikovati ključne izazove i prilike koje definišu prostorni razvoj.

Cilj ovog Izvještaja je analiza različitih aspekata uređenja prostora, uključujući urbanizaciju, korišćenje zemljišta, zaštitu prirodnih resursa, infrastrukturu, te identifikaciju ključnih trendova i potencijala za dalji razvoj.

U program privremenih objekata definisane su zone zabrane sljedeće:

- U zoni I Parka prirode Rijeka Zeta nije dozvoljeno postavljanje privremenih objekata, osim za potrebe upravljanja zaštićenim područjem, dok je postavljanje privremenih objekata u zoni II i III restriktivno shodno Odluci o proglašenju Parka prirode „Rijeka Zeta“ ("Službeni list Crne Gore", br. 69/19).
- Na šumskim površinama definisanim Prostorno-urbanističkim planom opštine Danilovgrad ("Službeni list Crne Gore - opštinski propisi", br. 012/14 i 17/18) nije dozvoljeno postavljanje privremenih objekata

U cilju očuvanja prostora, prije javne rasprave je sproveden javni poziv, a tokom rasprave zainteresovana javnost je bila obaviještena o mogućnosti predlaganja određenih lokacija za postavljanje objekata iz definisanih kategorija. Na osnovu pristiglih prijedloga, programom su sada prepoznate sljedeće kategorije objekata:

- Ugostiteljski objekti površine veće od 30 m²
- Vikend kućice
- Placevi za prodaju automobila
- Natkriveni ili zatvoreni sportski objekti
- Montažni objekti za servisiranje ili pranje vozila
- Montažne hale i hangari
- Silosi

Ovim programskim prepoznavanjem omogućeno je planiranje i regulisanje ovih objekata u skladu s prostornim i urbanističkim smjernicama.

Park prirode „Rijeka Zeta“ je jedini zaštićeni prostor u Crnoj Gori koji obuhvata ekosistem ravničarske rijeke i odgovara kategoriji V zaštićenih prirodnih dobara.

Park je podijeljen u tri zone zaštite na sljedeći način:

Zona zaštite I – strogi režim zaštite (P = 0,15 km²) obuhvata močvaru Moromiš. U ovoj zoni zabranjeno je korišćenje prirodnih resursa i izgradnja objekata; vrše se naučna istraživanja i praćenje prirodnih procesa (monitoring) u ograničenom obimu; dozvoljene su posjete u obrazovne svrhe u ograničenom obimu; sprovode se zaštitne, sanacione i druge neophodne mjere u slučaju požara, elementarnih nepogoda i udesa, pojave biljnih i životinjskih bolesti i prenamnožavanja štetočina. U ovoj zoni nije dozvoljena urbanizacija, sječa šume, lov i ribolov.

Zona zaštite II – aktivni režim zaštite (P = 27,54 km²), sprovodi se na zaštićenom području u kome su dijelimično izmijenjene osobine prirodnih staništa ali ne do nivoa da ugrožavaju

njihov ekološki značaj, uključujući vrijedne predjele i objekte geonasljeđa. U ovoj zoni zaštite II saniraju se oštećenja i sprovode aktivnosti u cilju revitalizacije i unapređenja prirodnih vrijednosti, kontrolisano korišćenje prirodnih resursa, bez posljedica po staništa i populacije vrsta. Površina obuhvata vodeni ekosistem, plavne šume, livade i ostaci ravničarskih šuma.

Zona zaštite III – održivo korišćenje (P = 92,16 km²) odnosi se na dolinu Zete, Mareze i Matice (Sitnice), a za koje važe odredbe prostornih planova Glavnog grada Podgorice i opštine Danilovgrad, uz eksplicitnu primjenu standarda zaštite životne sredine. Površina ove zone obuhvata livade, pašnjaci, dijelom šume i seoska naselja. Slatkovodni ekosistemi obuhvataju rijeke Zetu i Maticu, zajedno s njihovim pritokama. Šumski ekosistemi uključuju ravničarske šume s hrastovima i običnim grabom, galerije bijele vrbe te hrastove šume na kraškim uzvišenjima koje okružuju basen rijeka Zete i Matice. Travnjaci i pašnjaci zauzimaju najveći dio površine parka.

U cilju zaštite autentične slike područja i njegovog identiteta, neophodno je da se prilikom svih intervencija u prostoru, kroz efikasne mjere planiranja i pozitivne mjere korišćenja zemljišta, zasnovane na principima održivog razvoja, što više očuvaju prirodni ekosistemi, geomorfološki oblici i karakteristični elementi kulturnog predjela.

Zabranjeno je korišćenje zaštićenih područja na način koji prouzrokuje:

- oštećenje zemljišta i gubitak njegove prirodne plodnosti;
- oštećenje površinskih ili podzemnih geoloških, hidrogeoloških i geomorfoloških vrijednosti;
- osiromašenje prirodnog fonda divljih vrsta biljaka, životinja i gljiva;
- smanjenje biološke i predione raznovrsnosti;
- zagađenje ili ugrožavanje podzemnih i površinskih voda.

Prema članu 30 Zakona o zaštiti prirode tu spadaju područja gdje je dugotrajno međusobno djelovanje čovjeka i prirode proizvelo prepoznatljive i značajne ekološke, biološke, kulturne i estetske vrijednosti i gdje je očuvanje integriteta tog odnosa neophodno da bi se zaštitilo i održalo to područje, očuvala priroda i druge vrijednosti.

9.1 Mjere sprovedene u cilju podsticanja kvaliteta građenja i oblikovanja prostora

U cilju očuvanja lokalnog identiteta i unapređenja kvaliteta turizma, objekti za smještaj turista i prateće aktivnosti oblikovani su prema tradiciji i modernoj estetici. Arhitektonska rješenja se temelje na lokalnom narodnom graditeljstvu. Opredjeljenje je da se ne dozvoljava unos alohtonih arhitektonskih i ambijentalnih formi, jer treba sačuvati lokalne, domaće i autentične.

Smjernicama koje su obuhvaćene u Prostornom planskom dokumentu (PUP) opštine Danilovgrad, kao i u sadržaju svakog Detaljnog urbanističkog plana (DUP-a) i drugih planova, određene su mjere koje treba da osiguraju visok kvalitet izgradnje i oblikovanja prostora. Kroz obavezno projektovanje konstrukcija otpornih na zemljotrese u skladu sa propisanim

standardima i tehničkim normama, planiranjem energetski efikasnih objekata, urbanističko-tehničkim uslovima koji određuju arhitektonski izgled prilagođen lokaciji i klimatskim uslovima, primjenom visokokvalitetnih građevinskih materijala prilagođenih tom podneblju, kao i izračunavanjem termičke zaštite, obezbjeđuje se visok kvalitet izgradnje.

Takođe je važno istaći da se kvalitet, bezbjednost i pristupačnost svim licima do svih javnih objekata osigurava kroz projektovanje i izgradnju u skladu sa propisanim standardima za javne objekte i puteve, uz korišćenje pristupnih rampi, spuštenih ivičnjaka i slično.

Prostorno planskim dokumentima su takođe definisane smjernice za oblikovanje pejzaža i uređenje zelenih površina.

Kako bi se zaustavilo neplansko i neodgovorno korišćenje prostora, zaštitilo poljoprivredno, turističko i prirodno vrijedno zemljište, postavljen je cilj aktivnog djelovanja na poboljšanju sistema planiranja i uređenja prostora.

Prema odredbama Zakona o procjeni uticaja na životnu sredinu, sprovođenje procedure procjene uticaja na životnu sredinu obavlja organ lokalne uprave nadležan za poslove zaštite životne sredine. Organ je odgovoran za sprovođenje postupka procjene uticaja za projekte za koje saglasnosti, odobrenja i dozvole izdaju drugi organi lokalne uprave. Procjena uticaja na životnu sredinu je proces kojim se identifikuju i procjenjuju mogući značajni uticaji projekta na životnu sredinu i zdravlje ljudi. Cilj je odrediti način sprečavanja, otklanjanja, ublažavanja ili sanacije štetnih uticaja na životnu sredinu i zdravlje ljudi.

9.2 Uticaj mjera uređenja prostora na poljoprivredne površine, šumske površine, vodne površine, ostale prirodne površine, površine infrastrukture, površine za specijalne namjene, koncesiona područja, eksploataciona polja i dr.

Mjere uređenja prostora propisuju se kroz prostorno plansku dokumentaciju kojima su definisane njegove namjene i režimi uređenja. U usvojenom PUP-u se javljaju tri osnovne namjene prostora: izgrađeno zemljište, neizgrađeno zemljište i saobraćajna infrastruktura. Kroz neizgrađeno područje obrađene su poljoprivredne površine, zelene površine, šume, vode i sl.

Poljoprivredne površine su najznačajnije površine i prema odredbama iz PUP-a treba ih posebno štititi. Sve grane poljoprivrede trebaju se razvijati posebno na manjim područjima.

Najznačajnije šumske površine se nalaze na šumskim kompleksima Studeno, Ponikvica, Prekornica, Štitovo i Garač.

Najznačajnije vodne površine su: rijeka Zeta sa pritokama, Sušica, Morava, Gračanica, Kulendrija, Matica i Rimanići potok a kaptirana vodoizvorišta su: Mareza, Oraška jama, Tunjevo, Žarića jama, Brajovića jama, Slatina, Viško vrelo, Vučiji studenac i Koščelovac.

Može se konstatovati da se donesenim planskim dokumentima, prvenstveno PUP-om, kao i

planovima nižeg reda u odnosu na PUP, odnosno DUP-ovima, kao i Odlukom o proglašenju Parka prirode „Rijeka Zeta“ uređuje prostor ali na način da se čuvaju poljoprivredne površine, šumske površine, vodne površine, ostale prirodne površine, kao i površine infrastrukture i sl.

Zona II režima zaštite (aktivni režim) u ovom parku prirode iznosi 27,54 km² i odnosi se na rijeku Zetu sa pritokama, Matica (Sitnica) u Lužnici, te na riječne obale, velike plavne zone uz rijeke i veće livadske ili šumske komplekse u ravnici, a bez kojih funkcionisanje druge zone zaštite u biološkom i upravljačkom smislu ne bi bilo moguće.

Druga zona je središnji dioštićenog prirodnog dobra i predstavlja glavno matično stanište, hranidbeni i reproduktivni centar za brojne osjetljive i vrijedne vrste. Očuvanjem šuma, fragmenata i pojedinačnih (veteranskih) stabala hrastova i drugih drvenastih vrsta biće očavana staništa za rijetke vrste ksilofagnih vrsta insekata na području Ćurioca, Lazina, Zagorka, Frutka, Podglavice, Moromiša, lokaliteta Šabov krug, Slap, Sladojevo kopito i dr. U ovoj zoni nije dozvoljen lov, sječa šume i gradnja.

9.3 Građevinsko zemljište

Građevinsko zemljište je zemljište na kome su izgrađeni objekti i zemljište koje je namijenjeno za redovnu upotrebu objekta, kao i zemljište koje je u skladu sa planskim dokumentom namijenjeno za građenje i korišćenje objekata. Građevinsko zemljište može biti izgrađeno i neizgrađeno.

Izgrađenim građevinskim zemljištem smatra se zemljište na kojem su izgrađeni objekti u skladu sa planskim dokumentom.

Neizgrađenim građevinskim zemljištem smatra se zemljište na kojem nijesu izgrađeni objekti odnosno izgrađeni objekti nijesu u skladu sa planskim dokumentom.

Uređivanje građevinskog zemljišta obezbjeđuje jedinica lokalne samouprave. Građevinsko zemljište može biti uređeno i neuređeno.

Uređeno građevinsko zemljište je zemljište koje je komunalno opremljeno na način što je obezbijeđen pristupni put, javna rasvjeta, atmosferska kanalizacija i priključak na vodovodnu i fekalnu infrastrukturu. Neuređeno građevinsko zemljište je zemljište koje nije komunalno opremljeno.

Uređivanje građevinskog zemljišta obuhvata pripremu građevinskog zemljišta za komunalno opremanje i komunalno opremanje.

Priprema građevinskog zemljišta za komunalno opremanje obuhvata, naročito:

- 1) rješavanje imovinsko-pravnih odnosa, izradu tehničke i druge dokumentacije;
- 2) preduzimanje mjera zaštite kulturnog dobra i zaštite spomenika prirode koji bi mogli biti ugroženi radovima na pripremi zemljišta;
- 3) rušenje postojećih objekata i uređaja i uklanjanje materijala, premještanje postojećih

nadzemnih i podzemnih instalacija, kao i preduzimanje mjera za zaštitu postojeće infrastrukture koja bi mogla biti ugrožena radovima na pripremi zemljišta.

Komunalno opremanje građevinskog zemljišta obuhvata građenje objekata i uređaja komunalne infrastrukture i to:

- 1) pristupnih puteva i ulica u naselju, javne rasvjete, objekata i uređaja za javno vodosnabdjevanje i upravljanje komunalnim otpadnim i atmosferskim vodama, do priključka na parcelu uključujući i priključak;
- 2) nadvožnjaka, podvožnjaka, mostova, pješačkih prolaza, pločnika, trgova, skverova i javnih parkirališta u naselju;
- 3) javnih zelenih površina u naselju, blokovskog zelenila na javnim površinama, terena za rekreaciju, dječijih igrališta, parkova, pješačkih staza i travnjaka, biciklističkih staza;
- 4) objekata za odlaganje i obradu komunalnog i građevinskog neopasnog otpada;
- 5) skloništa za zbrinjavanje napuštenih i izgubljenih životinja;
- 6) javnih toaleta;
- 7) drugih komunalnih objekata i instalacija utvrđenih zakonom i propisom jedinice lokalne samouprave kojim se uređuju komunalne djelatnosti, a obuhvataju komunalne djelatnosti zajedničke komunalne potrošnje, i
- 8) priključaka komunalnih instalacija čija funkcija može biti od značaja u uslovima nastanka vanredne situacije ili elementarnih nepogoda.

Pod objektima za upravljanje komunalnim otpadnim vodama ne smatraju se septičke jame.

Iznos naknada za komunalno opremanje građevinskog zemljišta i ugovorenih naknada

Za neuređeno građevinsko zemljište plaća se naknada za uređenje.

Naknada za uređenje plaća se za komunalno opremanje građevinskog zemljišta i za pripremu građevinskog zemljišta.

Uslove, visinu naknade, način, rokove i postupak plaćanja naknade za uređenje propisuje nadležni organ lokalne samouprave koji u našoj opštini primjenjuje odredbe dvije odluke i to:

Odluka o naknadi za urbanu sanaciju ("Službeni list Crne Gore - opštinski propisi", br. 10/21)
Odluka o naknadi za komunalno opremanje građevinskog zemljišta ("Službeni list Crne Gore - opštinski propisi", br. 45/20)

9.4 Obalno područje

Najznačajniji resurs Bjelopavličke ravnice je rijeka Zeta, koja je postojećom planskom dokumentacijom, prvenstveno Prostorno-urbanističkim planom opštine Danilovgrad, prepoznata kao značajan resurs te je istim predviđeno da se izvrši uređenje obale rijeke Zete. Dubina rijeke jako varira od mjesta do mjesta, ravničarska je rijeka tako da obale nijesu strme i pokrivene su vegetacijom.

Vegetacija uz samu rijeku, na njenim obalama je predstavljena asocijacijom vrbe i topole koja se razvija na površinama koje su plavljene samo kraće vrijeme, a veći dio godine su iznad nivoa poplavne vode. U ovim zajednicama moguće je izdvojiti više spratova koji se međusobno razlikuju floristički, i to: gornji sprat gdje su zabilježene sastojine sa visinom stabala do 20m (najveći značaj za izgradnju ovog sprata imaju vrste bijele vrbe (*Salix alba*) i crne topole (*Populus nigra*), dok se u drugom spratu javljaju lučki jasen (*Fraxinus angustifolius*), poljski brijest (*Ulmus minor*), crna joha / jova (*Alnus glutinosa*). U zavisnosti od trajanja visoke vode spratovi žbunja i prizemne flore su ponegdje razvijeni i bujni (*Coletea arborescens*, *Cornus sanguinea*, *Punica granatum*, *Cornus mas*, *Hedera helix*, *Asparagus acutifolius*, i dr.), a ponegdje su skoro potpuno nerazvijeni. Na asocijaciju vrbe i topole, na ravnim ili blago nagnutim termofilnim, rjeđe na strmim zaklonjenim terenima, nadovezuje se asocijacija sladuna i cera.

9.5 Izvorišta vode

Bjelopavlički vodovodni sistem se, grubo, može zonirati na:

- Zona Centralni dio – desna obala Rijeke Zete (snabdijevanje sa izvorišta Oraška Jama)
- Zona Centralni dio – lijeva obala Rijeke Zete (snabdijevanje sa Slatinskih izvora, izvorišta Brajovića i Žarića Jama)
- Zona Spuž, Novo Selo, Bandići – (snabdijevanje sa izvorišta Mareza)
- Zona Sjeverozapadni dio Bjelopavličke ravnice (snabdijevanje sa izvorišta Milojevića vrela i Viško vrelo).

Bjelopavlički vodovod koristi vodu iz sedam izvorišta sljedećih kapaciteta:

- gravitacijom sa Slatinskih izvora, minimalne izdašnosti od 10 – 12 l/s;
- crpljenjem iz Oraške jame u količini od 140 l/s (postoji mogućnost crpljenja 180 l/s uz rekonstrukciju instalacija crpnog postrojenja – Stari pogon);
- crpljenjem iz jame Žarića u količini 40 l/s;
- crpljenjem sa Viškog vrela u količini od 11 l/s;
- crpljenjem sa Milojevićkog vrela u količini od 22 l/s;
- crpljenjem iz jame Brajovića u količini od 35 l/s;
- preko priključnog dovoda sa Mareze u količini od 70 l/s.

Pravilnikom o određivanju i održavanju zona i pojaseva sanitarne zaštite izvorišta i ograničenjima u tim zonama ("Službeni list Crne Gore", br. 066/09) propisuje se način određivanja i održavanja zona i pojaseva sanitarne zaštite izvorišta koja se koriste ili se mogu koristiti za snabdijevanje vodom za piće (u daljem tekstu: izvorište) i ograničenja u tim zonama.

Zone zaštite izvorišta, sanitarni i drugi uslovi održavanja zona i zaštitne mjere u području zona određuju se u skladu sa Glavnim projektom zona sanitarne zaštite izvorišta. Glavni projekat se izrađuje na osnovu prethodno izvršenih istražnih radova za izvorišta površinskih i podzemnih voda.

9.6 Pogranična područja, manje razvijena područja

Opština Danilovgrad pripada središnjem regionu Crne Gore čiji je geografski položaj određen koordinatama 18°56' i 19°45' istočne geografske dužine i 42°27' i 42°45' sjeverne geografske širine. Površina opštine iznosi 501 km², što predstavlja 3,6 % teritorije Crne Gore, i spada među opštine srednje veličine. Širina teritorije danilovgradske opštine u pravcu istok-zapad iznosi 15-26 km, a po pravcu sjever-jug od 25-32 km. Ukupna dužina granica iznosi 154,5 km. Opština Danilovgrad se graniči sa opštinama Podgorica (60,6 km), Nikšić (63,7 km), Cetinje (15,7 km) i Kolašin (14,5 km).

Rijeka Zeta protiče kroz opštine Nikšić, Danilovgrad i Podgoricu, predstavljajući važan prirodni resurs za poljoprivredu, energetiku i ekološku stabilnost regiona.

Međuzavisnost ovih opština ogleda se u funkcionalnom dopunjavanju u pogledu društvenih, zdravstvenih i socijalnih usluga, kao i u strategijama budućeg ekonomskog razvoja, naročito u oblastima poljoprivredne proizvodnje, prerade i plasmana proizvoda, te turizma. Ova međuopštinska povezanost donosi niz prednosti, uključujući poboljšanje kvaliteta javnih usluga, smanjenje regionalnih razlika i privlačenje investicija. Oblasti zajedničke saradnje uključuju unapređenje infrastrukture, modernizaciju katuna na planinama Sinjavina i Lukavica, zaštitu i očuvanje rijeke Zete, organizaciju zajedničkih službi, ekološku održivost, odlaganje otpada i zaštitu životne sredine, čime se doprinosi cjelokupnom razvoju regiona.

Mapa 1. Granice opštine Danilovgrad i susjednih opština

10. Upravljanje otpadom - prostorni aspekt, prečišćavanje otpadnih voda

U opštini Danilovgrad aktivnosti koje se odnose na upravljanje otpadom i to odlaganje otpada sa javnih površina, kao i odvoz i deponovanje kabastog otpada, u nadležnosti su DOO

“Komunalno” Danilovgrad.

Komunalni otpad na teritoriji opštine Danilovgrad se sakuplja svakog dana. Sakupljanje se vrši tako što se isprazne kontejneri i otpad se prevozi na DOO „Deponija“ u Podgorici, dva puta dnevno. Ponedjeljkom i petkom prevoz komunalnog otpada se vrši 3 – 4 puta dnevno, i isti se odvozi na deponiju u Podgorici.

U pogledu pokrivenosti usluge sakupljanja otpada, trenutnim organizovanjem i sakupljanjem komunalnog otpada DOO „Komunalno“ Danilovgrad pokriva oko 80% domaćinstava na teritoriji opštine Danilovgrad, odnosno 3.765 domaćinstava. U ovih 20% nepokrivenosti spadaju najčešće domaćinstva u brdskim područjima.

Komunalni i kabasti otpad na teritoriji opštine, sakuplja se svakodnevno i to sa onih lokacija gdje su postavljeni kontejneri. U navedene površine ulica uračunata su i dvorišta stambenih objekata koji se nalaze u navedenim ulicama.

Kontejneri za kabasti materijal se nalaze na više lokacija u opštini Danilovgrad (Novo Selo, Klikovače, Grbe, Podanje, Pažići, Lazine, Spuž), a korisnici usluga i dalje odlažu komunalni otpad u istim, ne poštujući njihovu namjenu.

Nabavkom i postavljanjem novih kontejnera i svakodnevnim vršenjem odvoza, poboljšao se kvalitet usluga i povećala pokrivenost područja na kojima Društvo pruža usluge, tako da i naselja van gradske zone dobijaju urbani karakter, što će usloviti povećanje broja domaćinstava kojima se pruža usluga odvoza otpada. DOO “Komunalno” Danilovgrad pruža usluge trećim licima po zahtjevu po principu ponude, kako za komunalni tako i za kabasti otpad, kao i po nalogima nadležnog sekretarijata.

U Crnoj Gori se bilježi porast broja neuređenih odlagališta. Sanacija neuređenih odlagališta otpada i dalje predstavlja jedan od prioritetnijih ciljeva. Problemi sa kojim se suočava i DOO „Komunalno“ Danilovgrad su nastajanje divljih deponija i njihovo stalno obnavljanje. Na teritoriji opštine postoji veliki broj divljih deponija, naročito van užeg dijela grada

Prema podacima DOO “Komunalno” Danilovgrad, na teritoriji opštine trenutno su postavljeni sljedeći kontejneri:

- **Kontejneri zapremine 1,1 m³** – 199 komada
- **Kontejneri zapremine 5 m³** – 6 komada
- **Preso kontejneri zapremine 7 m³** – 1 komad

Ukupno: 206 kontejnera

Očigledno je da je upravljanje otpadom u opštini Danilovgrad djelimično riješeno, te su potrebni dalji naponi na edukaciji građana, boljoj kontroli odlaganja i sanaciji divljih deponija, posebno na ekološki osjetljivim područjima poput Parka prirode “Rijeka Zeta”.

10.1 Saradnja sa nadležnim organima u postupku izrade i donošenja planskih dokumenata

Potrebno je napomenuti, a vezano za izradu i donošenje prostorno planske dokumentacije, da je Zakon o planiranju prostora i izgradnji objekata („Sl. list CG“, broj 64/17, 44/18, 63/18, 11/19, 82/20, 86/22 i 4/23), članom 21 utvrdio da se nova planska dokumentacija donosi i sprovodi od strane Ministarstva prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine, odnosno:

„Poslove na izradi i donošenju planskog dokumenta vrši Ministarstvo.

Poslovima iz stava 1 ovog člana, smatraju se, naročito: priprema odluke o izradi planskog dokumenta i programskog zadatka, obezbjeđenje baznih studija, podloga i ostale dokumentacije potrebne za izradu planskog dokumenta, pribavljanje smjernica i uslova u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita prirode, organizacija izrade planskog dokumenta, priprema koncepta planskog dokumenta, sprovođenje postupka prethodnog učešća javnosti, izrada planskog dokumenta, sprovođenje javne rasprave, priprema odluke o donošenju planskog dokumenta, drugi poslovi u vezi izrade i donošenja planskog dokumenta”.

Što se tiče planske dokumentacije opštine Danilovgrad, Vlada Crne Gore je na sjednici usvojila Odluku o izradi izmjena i dopuna Prostorno-urbanističkog plana (PUP) opštine Danilovgrad, čime se otvara novo poglavlje u razvoju opštine. Izmjene i dopune PUP-a obuhvatiće čitavu teritoriju opštine, površine oko 500 km², uključujući ključne urbanističke zone „Danilovgrad“ i „Spuz“ . Ovaj proces ima za cilj unapređenje planskog dokumenta kroz:

- uvođenje savremenih principa prostornog planiranja,
- zaštitu prirodnih i kulturnih vrijednosti,
- usklađivanje sa sektorskim politikama na nacionalnom nivou.

Izmjene i dopune PUP-a omogućiće bolje planiranje prostora, racionalnije korišćenje resursa i stvaranje preduslova za dalji ekonomski i društveni napredak opštine. Posebna pažnja biće posvećena razvoju infrastrukture, zaštiti životne sredine i podsticanju investicija koje doprinose održivom razvoju.

10.2 Broj organizovanih urbanističko-arhitektonskih konkursa

U izvještajnom periodu nije sproveden nijedan urbanističko - arhitektonski konkurs.

11. Zahtjevi korisnika prostora

Svi pristigli zahtjevi za izmjene u prostoru, uključujući inicijative za promjenu namjene zemljišta, korekciju urbanističkih parametara i prilagođavanje regulacionih planova, iako javna rasprava o planskoj dokumentaciji još uvijek nije otvorena, Sekretarijat nadležan za urbanizam i zaštitu životne sredine prikuplja i čuva sve pristigle zahtjeve. Nakon otvaranja javne rasprave, svi zahtjevi biće dostavljeni planeru na razmatranje kako bi se procijenila

njihova opravdanost i mogućnost uvrštavanja u plansku dokumentaciju.

12. Predlog mjera za unapređenje politike uređenja prostora

Predlažemo sljedeće mjere za unapređenje politike uređenja prostora:

- Neophodno je sprovesti sanacione mjere (sađenje odgovarajućih alohtonih drvenastih vrsta, itd.) na opožarenim mjestima, te sprovesti odgovarajuće mjere koje se smanjiti mogućnost pojave požara (izbjegavati sađenje lako zapaljivih vrsta drveća koje olakšavaju izbijanje požara te pospješuju njihovo širenje; identifikovati potencijalne izazivače požara i sprovesti njihovu edukaciju- npr. požari često nastaju zbog paljenja otvorene vatre radi čišćenja imanja u proljećnim i jesenjim mjesecima, zatim bacanjem neizgorenih cigareta i šibica od strane lokalnog stanovništva, turista itd.). Sve sanacione mjere i prevenciju od požara treba sprovesti shodno posebnim projektima i programima.
- Zaštita postojećih zaštitnih šuma i izrada planova za pošumljavanje erodiranih, ogoljenih i degradiranih površina.
- Izvršiti poribljavanje rijeke Zete autohtonim vrstama ribe u skladu sa Ribolovnom osnovom.
- Potrebno je raditi na očuvanju poljoprivrednog zemljišta.
- Sprovođenje smjernica i preporuka za uređenje prostora Opštine Danilovgrad iz usvojenog Prostorno urbanističkog plana (PUP), kao plana najvećeg reda, za uređenje prostora ove opštine je prioritetno. Vezano za isto može se konstatovati da PUP kao ni drugi, gore nabrojani, a doneseni urbanistički planovi nijesu dovoljni da se obezbjedi uređenje grada planiranog i željenog nivoa. Potpuno komunalno opremanje grada i uređenja javnih površina i sadržaja takođe mora biti obezbjeđeno odgovarajućom zemljišnom politikom i odgovarajućim upravljanjem opštine, a u skladu sa važećim planskim dokumentima.
- Potrebno je više raditi na edukaciji građana, naročito omladine, kako da aktivno učestvuju u donošenju odluka i konkretnim aktivnostima u svojoj zajednici utiču na životnu sredinu i prostor učine boljim, zdravijim i kvalitetnijim za življenje.
- Raditi na kontinuiranoj saradnji između organa lokalne samouprave i Mjesnih zajednica.
- Primjenjivati nove zakonske odredbe, a naročito odredbe koje se odnose na uređivanje građevinskog zemljišta, kroz opremanje istog na način koji omogućava implementaciju planskih dokumenata.
- U kontinuitetu i redovno ažurirati podatke na sajtu Opštine Danilovgrad u cilju obezbjeđenja javnosti i transparentnosti u oblasti uređenja prostora i izgradnje objekata.

*Obradivač:
Sekretarijat za urbanizam i zaštitu životne sredine
Opština Danilovgrad*